МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри
_____ Тетяна КОСОВА
«_____» грудня 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС « МАГІСТР»

Тема: «Управління формуванням ресурсів банківської установи та шляхи його удосконалення»

Виконав: Анна МАНТАЧ
Керівник: к.е.н. Тетяна ГАВРИЛКО

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:
перший розділ - к.е.н. Тетяна ГАВРИЛКО
другий розділ - к.е.н. Тетяна ГАВРИЛКО
третій розділ - к.е.н. Тетяна ГАВРИЛКО

Нормоконтролер: старший викладач Наталія ЗАДЕРАКА

Київ 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри
_____ Тетяна КОСОВА
«02» жовтня 2023 р.

З А В Д А Н Н Я
на виконання кваліфікаційної роботи

здобувача вищої освіти Мантач Анні Дмитрівні

1. Тема кваліфікаційної роботи «Управління формуванням ресурсів банківської установи та шляхи його удосконалення» затверджена наказом ректора від 22.08.2023 № 1445/ст.

2. Термін виконання роботи: з 25.09.2023 р. до 31.12.2023 р.

3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики, податкова, статистична звітність АТ «УКРСИББАНК»

4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ РЕСУРСІВ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ
1.1. Економічна сутність ресурсів банківської установи
1.2. Правове регулювання формування ресурсів банківської установи
1.3. Концептуальні засади управління формуванням ресурсів банківської установи
Висновки до розділу 1
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ РЕСУРСІВ АТ «УКРСИББАНК»
2.1. Фінансово-економічний паспорт АТ «УКРСИББАНК»
2.2. Аналіз власних ресурсів банківської установи
2.3. Аналіз залучених і запозичених ресурсів АТ «УКРСИББАНК»
Висновки до розділу 2
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ РЕСУРСІВ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ
3.1. Удосконалення ризик-менеджменту як умова ефективного ресурсного забезпечення банківської установи
3.2.Роль інноваційних продуктів та послуг у формуванні банківських ресурсів
3.3. Вплив новітніх технологій на процеси оптимізації ресурсної бази банківської установи
Висновки до розділу 3
ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу: ЛИСТ 1. Економічна сутність ресурсів банківської установи. ЛИСТ 2. Правове регулювання формування ресурсів банківської установи. ЛИСТ 3. Концептуальні засади управління формуванням ресурсів банківської установи. ЛИСТ 4. Фінансово-економічний паспорт АТ «УКРСИББАНК». ЛИСТ 5. Аналіз власних ресурсів банківської установи. ЛИСТ 6. Аналіз залучених і запозичених ресурсів АТ «УКРСИББАНК». ЛИСТ 7. Удосконалення ризик-менеджменту як умова ефективного ресурсного забезпечення банківської установи. ЛИСТ 8. Роль інноваційних продуктів та послуг у формуванні ресурсів банківської установи. ЛИСТ 9. Вплив новітніх технологій на процеси оптимізації ресурсної бази банківської установи.

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу кваліфікаційної роботи та надання його керівнику	25.09.2023 – 21.10.2023	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику	22.10.2023 – 18.11.2023	
3	Написання та оформлення матеріалів третього розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику	19.11.2023 – 13.12.2023	
4	1. Узгодження кваліфікаційної роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на кваліфікаційну магістерську роботу. 4. Підготовка виступу.	14.12.2023 – 17.12.2023	
5	1. Переплетення кваліфікаційної роботи. 2. Подання кваліфікаційної роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	18.12.2023 – 20.12.2023	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	КОНСУЛЬТАНТ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	к.е.н. Тетяна ГАВРИЛКО		
РОЗДІЛ 2	к.е.н. Тетяна ГАВРИЛКО		
РОЗДІЛ 3	к.е.н. Тетяна ГАВРИЛКО		

8. Дата видачі завдання: «22» вересня 2023 р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Тетяна ГАВРИЛКО
(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ Анна МАНТАЧ
(підпис здобувача)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Управління формуванням ресурсів банківської установи та шляхи його удосконалення»: 104 стор., 15 рис., 16 табл., 53 літературне джерело.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних засад та практичних аспектів управління формуванням ресурсів банківської установи та визначення шляхів його удосконалення.

Об’єктом дослідження є процес управління формуванням ресурсів банківської установи.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні складові управління формуванням ресурсів АТ «УКРСИББАНК» та можливі шляхи їх удосконалення.

Методи дослідження: теоретичне узагальнення, метод порівняння, спосіб дедукції, графічний метод, економіко-математичні, розрахунково-аналітичні та наочно-графічні методи.

Результати кваліфікаційної роботи доцільно враховувати при виконанні наукових досліджень та в реальній практичній діяльності банківських установ.

УПРАВЛІННЯ, РЕСУРСИ, БАНКІВСЬКА УСТАНОВА, ЕФЕКТИВНІСТЬ, РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

ЗМІСТ

ВСТУП……7

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ РЕСУРСІВ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ ……10

1.1. Економічна сутність ресурсів банківської установи……..10

1.2. Правове регулювання формування ресурсів банківської установи……..19

1.3. Концептуальні засади управління формуванням ресурсів банківської установи…….…29

Висновки до розділу 1 …….….37

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ РЕСУРСІВ АТ «УКРСИББАНК»…….…39

2.1. Фінансово-економічний паспорт АТ «УКРСИББАНК»…….…39

2.2. Аналіз власних ресурсів банківської установи……43

2.3. Аналіз залучених і запозичених ресурсів АТ «УКРСИББАНК»……..54

Висновки до розділу 2…….…57

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ РЕСУРСІВ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ…….59

3.1. Удосконалення ризик-менеджменту як умова ефективного ресурсного забезпечення банківської установи…….59

3.2. Роль інноваційних продуктів та послуг у формуванні банківських ресурсів…….…66

3.3. Вплив новітніх технологій на процеси оптимізації ресурсної бази банківської установи……73

Висновки до розділу 3……78

ВИСНОВКИ ……80

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ……83

ДОДАТКИ……...88

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АТ - Акціонерне товариство

ГКУ – Господарський кодекс України

ДЗ – Дебіторська заборгованість

ЄДР - Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань

ЗУ- Закон України

ОБ - Ощадні банки

ФО- Фізичні особи

ФО-П- Фізична особа-підприємець

ЮО - Юридичні особи

КБ – Комерційний банк

КМУ – Кабінет Міністрів України

МФУ – Міністерство фінансів України

НБУ – Національний банк України

НВ - Національна валюта

НР - Наглядова рада

НФУ - Небанківські фінансові установи

ОЗ - Основні засоби

ВСТУП

Актуальність проблеми. Сучасний банківський сектор перебуває в умовах постійних змін, викликаних технологічними інноваціями, регуляторним середовищем, геополітичними та економічними турбуленціями. Управління ресурсами банківської установи стає ключовим фактором для забезпечення її стійкості, конкурентоспроможності та успішного функціонування в умовах високої нестабільності.

Технологічні та цифрові трансформації визначають новий формат банківського бізнесу, де впровадження штучного інтелекту, блокчейну та цифрових платформ вимагає ефективного управління внутрішніми ресурсами. Фінансова стійкість та ризик-менеджмент стають критичними аспектами в умовах зростаючої несигурності на фінансових ринках.

Регуляторні вимоги, які постійно змінюються, та необхідність відповідності стандартам роблять управління ресурсами банківської установи складним завданням. Інновації в фінтех-секторі вимагають від банків активного впровадження нових технологій та співпраці з фінтехами для забезпечення конкурентоспроможності.

Мета кваліфікаційної роботи – дослідження теоретичних засад та практичних аспектів управління формуванням ресурсів банківської установи та визначення шляхів його удосконалення.

Відповідно до зазначеної мети поставлено такі завдання:

– розкрити економічну сутність ресурсів банківської установи;

– дослідити правове регулювання формування ресурсів банківської установи;

– оглянути концептуальні засади управління формуванням ресурсів банківської установи;

– надати фінансово-економічний паспорт АТ «УКРСИББАНК»;

– виконати аналіз власних ресурсів банківської установи;

– зробити аналіз залучених і запозичених ресурсів АТ «УКРСИББАНК»;

– розробити шляхи удосконалення ризик-менеджменту як умови ефективного ресурсного забезпечення банківської установи;

– визначити роль інноваційних продуктів та послуг у формуванні банківських ресурсів;

– охарактеризувати вплив новітніх технологій на процеси оптимізації ресурсної бази банківської установи.

Об'єкт дослідження – процес управління формуванням ресурсів банківської установи.

Предмет дослідження – теоретичні, методичні та практичні складові управління формуванням ресурсів АТ «УКРСИББАНК» та можливі шляхи їх удосконалення.

У процесі дослідження були використані такі наукові ***методи***:

– теоретичне узагальнення – для визначення теоретичних основ та напрямків дослідження управління формуванням ресурсів банку;

– метод порівняння, спосіб дедукції – для порівняння показників діяльності банківської установи;

– графічний – для візуалізації результатів аналізу діяльності банку;

– економіко-математичні, розрахунково-аналітичні, наочно-графічні методи – для аналізу фактичного стану банківської установи.

Інформаційну базу дослідження склали: офіційна інформація АТ «УКРСИББАНК», дані фінансової звітності банку, інформація з Інтернет-ресурсів, періодичні видання, монографії вітчизняних та зарубіжних авторів.

Наукова новизна дослідження полягає у глибокому аналізі та системному підході до управління формуванням ресурсів банківської установи, враховуючи сучасні тенденції в банківській сфері та інноваційні технології. Дослідження ставить за мету виявлення оптимальних стратегій, які сприятимуть підвищенню ефективності управління ресурсами банківської

установи та її конкурентоспроможності в сучасному фінансовому середовищі.

Практичне значення дослідження полягає в розробці конкретних рекомендацій та стратегій для удосконалення управління формуванням ресурсів банківської установи. Отримані результати можуть бути використані банківськими установами для оптимізації внутрішніх процесів, зменшення витрат, підвищення ефективності використання ресурсів та забезпечення стійкості фінансової установи.

Розроблені стратегії та рекомендації можуть слугувати основою для прийняття управлінських рішень в банківській сфері з метою покращення фінансової стійкості та конкурентоспроможності. Крім того, врахування інноваційних підходів та технологій у розробці стратегій може сприяти адаптації банків до швидких змін у фінансовому середовищі та забезпеченню їхнього тривалого розвитку.

Публікації здобувача за темою кваліфікаційної роботи

1. Гаврилко Т.О., Мантач А.Д. Ризики ресурсного забезпечення діяльності банківських установ. *Економіка та суспільство.* 2023. Вип.53. С. 1–10.

2. Gavrilko Tetiana., Mantach Anna. Problems and prospects of the development of cooperation between banking institutions and insurance companies». *Інфраструктура ринку.* 2023. Вип.74. С. 120 – 125.

3. Мантач А.Д., Гаврилко Т.О. Управління фінансовими ресурсами банківських установ України. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку:* матеріали XXXIII міжнар. наук.-практ. конф. (м. Паола, 7 червня 2023 р.). Паола, 2023. С. 274 – 278.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ РЕСУРСІВ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

1.1. Економічна сутність ресурсів банківської установи

Банківська діяльність не з'являється раптово, а є результатом послідовних етапів розвитку, для яких характерно виникнення та взаємодія цілого ряду чинників, явищ та процесів. Сучасна банківська справа акумулює риси, властиві банківській діяльності з урахуванням накопиченого досвіду функціонування попередніх історичних епох становлення цивілізацій і націй.

Розвиток банківництва відбувався паралельно і взаємодіяв з ростом товарного виробництва і обігу [5, с. 151]. Поява банків передувала наданню окремих фінансових послуг, що з часом привели до створення перших банківських операцій і інституційних форм. Банківські операції поступово трансформувалися і ускладнювалися, поступово набуваючи вигляду первісного банку (рис.1.1):

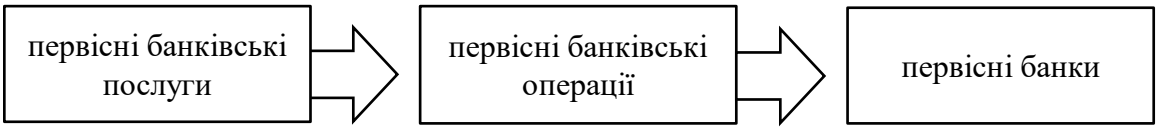

Рис.1.1. Розвиток банківських операцій
Джерело: складено автором на основі [8, с. 3]

Найбільш характерними у розвитку банківських операцій вважаються чотири основні етапи, для яких властиві певні особливості (табл.1.1):

Таблиця 1.1

Характерні етапи удосконалення банківських операцій

Етап	Період
I -й етап	Починаючи з античного періоду до створення Венеціанського банку
II -й етап	1157 рік – 1694 рік (створення Англійського банку)
III-й етап	1694 рік – кінець XVIII ст.
IV-й етап	Початок XIX ст. – теперішній час

Джерело: складено автором на основі [8, с. 5]

Історичні джерела не містять повної інформації щодо часу виникнення перших банків, їхніх операцій та того, що стимулювало їхній розвиток.

Відомо, що банківська справа має свої коріння в глибокій давності.

Для розуміння сутності будь-якої економічної категорії є необхідним вивчення її етимології, правового та економічного контекстів, виділення їхніх особливостей.

В історії та походженні терміну «банк» існує кілька традиційних теорій. Одна з них вказує на італійське походження терміну «банк» від слова «banco», яке означає «конторка», «лава», або «стіл». На цьому столі середньовічні міняли монети у мішках та посудинах та здійснювали обмін грошей [6, с. 15]. Ця теорія також вказує на наявність подібних слів у багатьох мовах світу.

Інші теорії вказують на інші можливі корені слова «банк»: німецьке «bankier» тотожне «власнику капіталу» з можливістю визначення стратегії та тактики застосування фінансових ресурсів; в англійське «bank» вкладається поняття «фонду або «загального запасу». Французьке слово «banque» може перекладатися як "скриня," вказуючи на функцію зберігання цінних речей, або як «фінансове підприємство», яке здійснює акумуляцію, розпорядження та використання грошей з метою одержання прибутку [8, с. 51].

Українські фахівці-теоретики банківської справи переважно вважають, що слово «банк» увійшло в українську мову через французьку мову.

Щодо юридичного визначення та правових засад терміну «банк», Законом України «Про банки і банківську діяльність» «банк» трактується як юридична особа, якій властиве виключне право надання банківських послуг, підставою для чого є наявність банківської ліцензії, і це визначення визнається Національним банком. Також закон встановлює правила використання терміну "банк" у назві юридичних осіб, які мають банківську ліцензію [12].

У економічній літературі існують різні підходи до трактування економічної сутності банку:

1. Банк розглядається в якості фінансового посередника, якому є притаманним виконання базових операцій, що утворюють логічно завершений процес посередництва. Під цим розуміється акумулювання грошових коштів, що розміщаються у доходні активи, реалізація дій, які пов’язані з розпорядженнями, що належать власникам коштів, та формування зобов'язань і вимог. Іншими словами, банк сприяє забезпеченню трансформування руху грошового капіталу на ринку, включаючи трансформування за терміном, за обсягом та простором, а також здійснення процесів управління ризиками, насамперед шляхом диверсифікації.

2. Банк може бути розглянутий як кредитно-фінансова установа, яка надає кредити та інші фінансові послуги, сприяючи розвитку розрахунків. Банк може виробляти специфічний товар - кредитні гроші та платіжні засоби.

3. Банк – це установа, що управляє фінансовими ризиками. Він мобілізує грошові кошти через депозити та надає комерційні, споживчі і заставні позички, а також інвестує у цінні папери, включаючи облігації Уряду та муніципальні облігації. Банк взаємодіє з кредиторами і позичальниками, приймаючи на себе ризики невиконання фінансових зобов'язань.

4. Банк – це особливий інформаційний центр. У своїй діяльності банки збирають, зберігають, обробляють та аналізують велику кількість інформації щодо своїх клієнтів, якість якої впливає на рішення щодо кредитування, інвестування та інші аспекти фінансової діяльності банку [23, с. 25].

Також розглянемо визначення банківських ресурсів від різних вчених, які представлені в табл.1.2.

Таблиця 1.2

Трактування поняття банківських ресурсів

Автори	Визначення
1	2
Стельмах В., Альошин В. та ін.[45, с.65]	Сукупність фінансових ресурсів, які містяться у розпорядженні банків і застосовуються для проведення активних операцій.

Закінчення табл.1.2

1	2
Павлюк С. [38, с.114]	Загальна сума фінансових ресурсів, яку банк володіє, включаючи власні та залучені кошти з фондового ринку. Ці кошти застосовуються для дієвих операцій і надання послуг з метою здобуття прибутку. Важливо, щоб отриманий прибуток був достатнім для формування резервів, розвитку банку та виплати дивідендів.
Косова Т. [26, с.409]	Фінансові ресурси, які є у володінні банків та використовуються ними у кредитних, інвестиційних та різних активних операціях.
Коваленко М., Сухомлин Л. [21, с.124]	Загальна сума грошових капіталів, яка перебуває в розпорядженні банків та використовується для проведення активних та різних операцій. Це включає накопичення коштів, доходів та будь-яких заощаджень юридичних і фізичних осіб, які банки трансформують у форму позичкових коштів, тобто в грошовий капітал, що надається у позику за умовами повернення та сплати відсотків.
Кириченко О., Гіленко І., Ятченко А. [19, с.153]	Загальний фінансовий ресурс, якими банки володіють і який вони використовують для проведення кредитних, інвестиційних та інших операцій.

Джерело: складено автором на основі [19,21,26,38,45]

Аналізуючи існуючі визначення науковцями сутності банківських ресурсів, вважаємо доцільним розглядати їх як фінансові активи та зобов'язання, які перебувають у володінні банківської установи та використовуються для різних фінансових операцій.

Ці ресурси включають власний капітал банку, залучені кошти від клієнтів та інші джерела фінансування. Вони можуть бути використані для надання кредитів, інвестицій, утримання резервів та здійснення інших банківських операцій.

У загальному, економічна сутність банку проявляється через його стратегічну мету, принципи діяльності, призначення та функції. Банк має за мету максимізацію своєї ринкової вартості, що визначається ринковою оцінкою його капіталу (рис.1.2).

Рис. 1.2. Правові та економічні аспекти визначення поняття «банк»
Джерело: складено автором на основі [1]

Банки формують свої ресурси з різних джерел. Основні джерела формування ресурсів банку включають:

1. Вклади клієнтів:

– банки залучають кошти, приймаючи вклади від фізичних та юридичних осіб;

– різні види вкладів, такі як строкові, поточні та зберігання, надають банкам стабільний джерело фінансування.

2. Кредитування та позики:

– банки надають кредити та позики фізичним та юридичним особам, отримуючи відсоткові виплати;

– це становить основний засіб заробітку для банків через визначення відсоткових ставок.

3. Корпоративні облігації:

– банки можуть випускати корпоративні облігації для залучення капіталу;

– інвестори купують ці облігації, надаючи банку необхідні фінансові ресурси.

4. Міжнародні позики та кредити: банки можуть залучати кошти, видаючи боргові інструменти або отримуючи міжнародні позики від інших фінансових установ.

5. Центральний банк: банки можуть отримувати фінансову підтримку від центрального банку через різні інструменти, такі як рефінансування.

6. Інші фінансові інструменти: вкладення в цінні папери, фондовий ринок та інші фінансові інструменти також можуть бути джерелом доходів для банків (рис.1.3) [20].

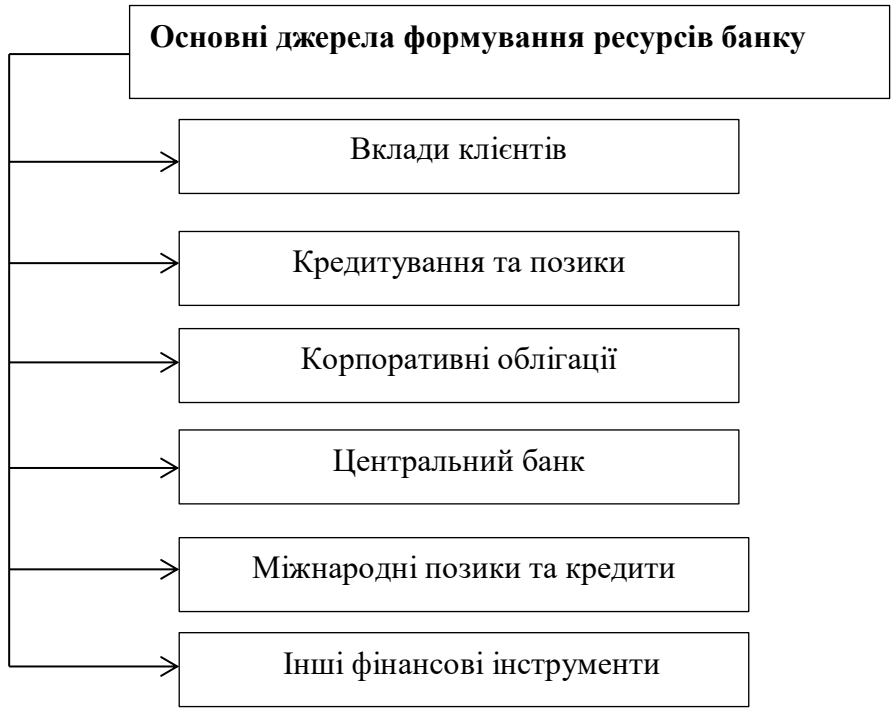

Рис. 1.3. Джерела формування ресурсів банківських установ
Джерело: складено автором на основі [20]

Існують загальні принципи діяльності банківської системи, через які можна розкрити сутність банку.

1. Принцип економічної самостійності відіграє ключову роль у функціонуванні банків, і його суть може бути розкрита наступним чином:

– комерційний розрахунок: передбачає, що банки повинні самостійно генерувати достатні доходи для покриття своїх витрат і отримання прибутку. Вони не мають права на отримання державних субсидій і мають на меті отримання прибутку при прийнятному рівні ризику. Основним джерелом прибутку для банків є банківські проценти [18]. Під цим розуміється, що банки заробляють гроші на різниці між процентами, які вони отримують за видані кредити, і процентами, які вони виплачують за збережені кошти клієнтів;

– автономія: банки мають право самостійно встановлювати ціни на свої банківські продукти, включаючи відсоткові ставки за депозитами та кредитами, а також розміри тарифів за розрахунково-касове обслуговування. Це означає, що вони можуть встановлювати ціни в межах чинних обмежень, але роблять це самостійно.

– самоуправління: банки мають право самостійно визначати свою стратегію та тактику розвитку, а також вирішувати, з ким співпрацювати, яких клієнтів і вкладників обслуговувати та як розпоряджатися своїми прибутками. Банки можуть приймати рішення без втручання держави і не обмежені зовнішніми факторами [28].

Загалом, принцип економічної самостійності передбачає, що банки мають велику відповідальність за свою діяльність і фінансовий стан. Вони повинні самостійно забезпечувати потрібні ресурси для здійснення своєї діяльності і відповідати перед клієнтами і вкладниками за свої зобов'язання.

2. Принцип роботи в межах наявних ресурсів. Це передбачає, що банки повинні утримувати баланс між своїми власними ресурсами і виданими кредитами. Вони не можуть видавати кредитів у більшому обсязі, ніж є у них

власних ресурсів. Це важливо для забезпечення стабільності і надійності банків.

3. Принцип договірного характеру відносин. Цей принцип передбачає, що відносини між банками і їх клієнтами базуються на ринкових критеріях, таких як прибутковість, ризик і ліквідність. Клієнти мають право обирати банки для свого кредитно-розрахункового та касового обслуговування, і всі банківські продукти і послуги оформлюються відповідними договорами, такими як кредитні угоди або депозитні угоди.

4. Принцип регулювання діяльності опосередкованими економічними методами: Це означає, що держава встановлює лише "правила гри" для банків, але не надає їм адміністративних наказів або директив [32]. Регулювання банківської діяльності здійснюється через економічні механізми і моніторинг, що дозволяє забезпечити дотримання стандартів і нормативів у банківському секторі (рис.1.4).

Рис.1.4. Стратегічна мета та принципи діяльності банку
Джерело: складено автором на основі [32]

Банк виконує своє функціональне призначення через різноманітні операції, які можна розділити на декілька основних груп. Перша з них – це платіжно-розрахункові операції, які дозволяють банку використовувати гроші в процесі обслуговування економічних транзакцій.

Друга група операцій – це ощадно-капіталотворчі операції, які включають збереження грошових коштів клієнтів та їхнє інвестування у різні фінансові інструменти з метою збільшення власних активів.

Третя група функцій – це трансформаційні операції, які передбачають перетворення короткострокових ресурсів у довгострокові і навпаки. Це важливо для забезпечення ліквідності банку та надання кредитів на довгий термін.

Остання група – це кредитно-інвестиційні операції, які полягають у наданні кредитів клієнтам та інвестуванні коштів у різноманітні проекти та підприємства. Ці операції сприяють розвитку економіки та створенню нових можливостей для підприємств і громадян [30]. Усі ці функції банку є взаємозв'язаними та допомагають йому виступати як ключовому учаснику у фінансовому обігу, забезпечуючи стабільність та розвиток економіки.

Існує 4 функції банківської системи (рис.1.5).

1. Платіжно-розрахункова функція банку є його основною роллю в суспільстві. Ця функція передбачає, що банк виступає як посередник у платіжних розрахунках між фізичними та/або юридичними особами, а також між різними юридичними особами. Однією з основних цілей цієї функції є спрощення та прискорення процесу розрахунків між учасниками економіки.

Банк виконує цю функцію, переказуючи гроші з рахунку одного клієнта на рахунок іншого. Це значно зменшує витрати на організацію розрахунків та робить їх більш швидкими й ефективними [42]. Однак головне полягає в тому, що банк гарантує надійність та безпечність цих розрахунків, зменшуючи ризики для всіх учасників економічного процесу.

З точки зору держави, розрахунки, які здійснюються через банк, забезпечують повну прозорість та контроль над грошовим обігом в

суспільстві. Це сприяє уникненню фінансових непорозумінь та забезпечує надійність економічних транзакцій. Таким чином, платіжно-розрахункова функція банку відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності та ефективності фінансової системи.

Рис.1.5. Призначення та основні групи функцій банку

Джерело: складено автором на основі [36]

2. Ощадно-капіталотворча функція банку полягає в тому, що він привертає тимчасово вільні ресурси суспільства, такі як грошові доходи та заощадження, і перетворює їх у реальний капітал, який може бути

використаний для інвестицій та кредитування. Самі по собі ці ресурси не є капіталом, але через банк вони можуть бути перетворені на капітал. Банк здійснює цю функцію, надаючи позички своїм клієнтам та зараховуючи їм кошти на поточні рахунки.

3. Кредитно-інвестиційна функція банку включає в себе створення і знищення нових кредитних грошей та інших кредитних інструментів обігу. Ця функція відрізняє банк від інших небанківських кредитних установ і фінансових посередників грошового ринку. Комерційні банки можуть створювати нові кредитні гроші, надаючи позики своїм клієнтам та зараховуючи їм кошти на поточні рахунки.

Ця функція є логічним продовженням ощадно-капіталотворчої функції, і вона перетворює банк на фінансового посередника. Іншими словами, банк допомагає вирішити протиріччя суспільного виробництва, де одні члени суспільства мають тимчасово вільні кошти, а інші потребують цих коштів для реалізації своїх потреб. Банк може легше визначити платоспроможність та відповідальність позичальників, що допомагає знизити ризики для тих, хто надає свої тимчасово вільні кошти [9]. Таким чином, банк виступає як посередник, який створює можливість для позичальників отримувати кредитні ресурси та для вкладників отримувати дохід від своїх заощаджень.

4. Трансформаційна функція банку полягає в здатності банківських установ мобілізувати вільні кошти одних суб’єктів господарювання і передавати їх іншим суб’єктам, змінюючи величину, строки та фінансові ризики цих грошових капіталів. Ця функція виконується через ряд заходів, що дозволяють банкам мінімізувати ризики окремих фінансових ресурсів:

4.1. Трансформація ризиків: цей аспект включає заходи, такі як страхування депозитів, диверсифікація активів, застава та різноманітні процентні ставки. Ці заходи допомагають знизити ризики фінансових ресурсів до мінімуму.

4.2. Трансформація строків: банки можуть залучати короткострокові фінансові ресурси та перетворювати їх у довгострокові інвестиції та кредити.

Це дозволяє банкам здійснювати важливі інвестиції та кредитування для розвитку економіки.

4.3. Трансформація обсягів: банки можуть залучати значні суми капіталу від інвесторів та спрямовувати їх на фінансування масштабних проектів в економіці країни.

4.4. Просторова трансформація: цей аспект включає акумуляцію вільних фінансових ресурсів в різних регіонах або за кордоном, які можуть бути спрямовані на розвиток конкретного регіону, підприємства або проекту.

4.5. Валютна трансформація: банки можуть залучати кошти в одній валюті та розміщувати їх в іншій валюті, здійснюючи конверсію грошових потоків [43].

Ці аспекти трансформаційної функції дозволяють банкам ефективно управляти фінансовими ресурсами та ризиками, що сприяє стабільності та розвитку фінансового ринку.

1.2. Правове регулювання формування ресурсів банківської установи

Банківська система є ключовим компонентом економічної структури, оскільки вона визначає взаємовідносини між учасниками грошового ринку. У зв'язку з цим, банки функціонально виокремлюються у самостійні, відносно замкнуті структури, відомі як банківська система. Їхня роль полягає у формуванні економічних відносин та організації руху фінансових потоків.

Банки виступають одним із ключових елементів кредитної системи країни, концентруючи значну частину її ресурсів. В Україні діє дворівнева банківська система, яка включає взаємодію між банками по вертикалі та по горизонталі (рис.1.6).

По вертикалі встановлюються ієрархічні відносини між Національним банком України, що виступає центральним банком, та іншими банківськими установами.

По горизонталі спостерігається рівноправне партнерство між банками другого рівня.

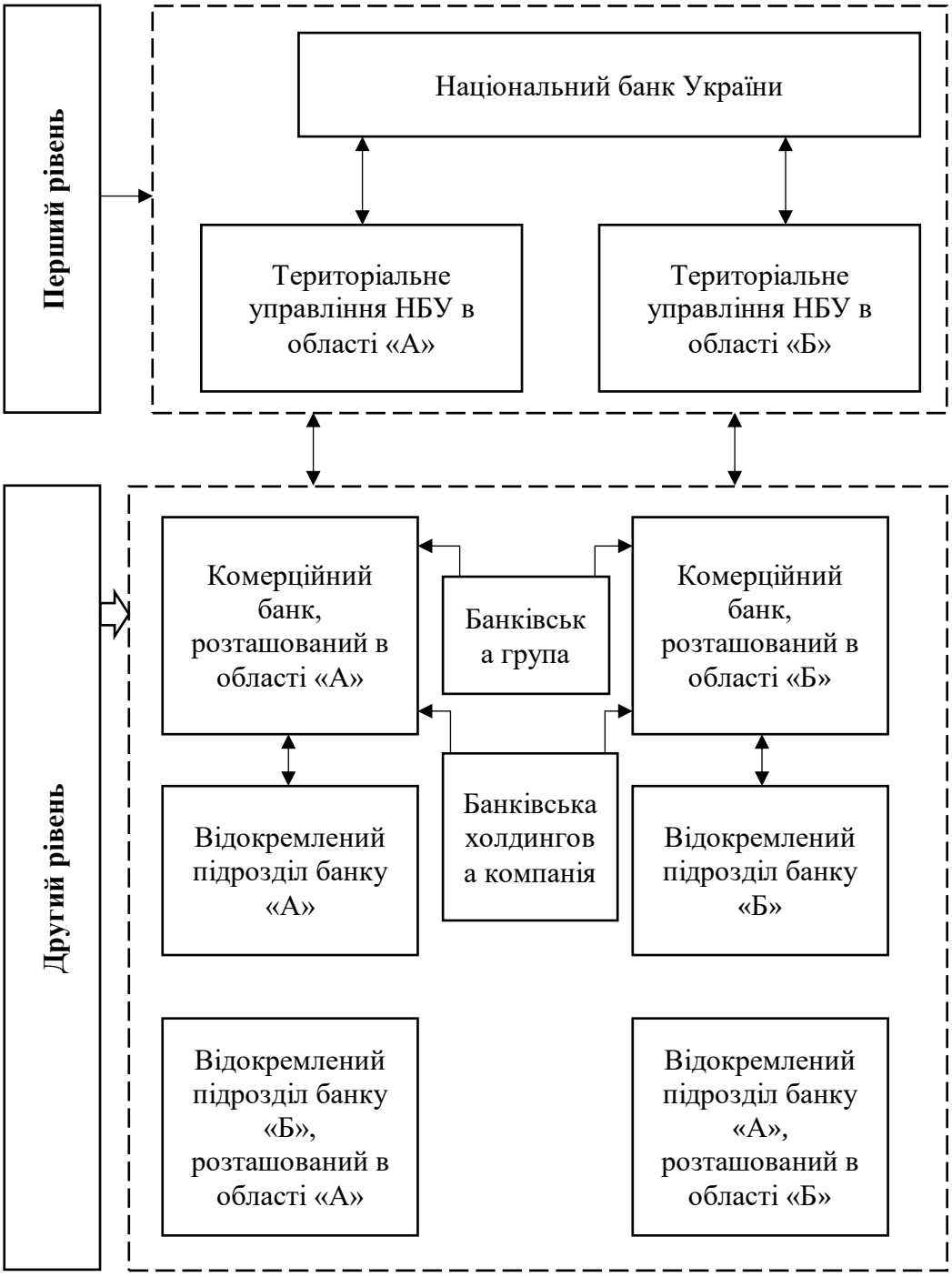

Рис. 1.6. Укрупнена схема вертикальних та горизонтальних зв’язків учасників банківської системи України

Джерело: складено автором на основі [33]

На першому рівні банківської системи розташований Національний банк України, який керує грошово-кредитною політикою. Територіальним управлінням НБУ, які відносяться до складової цього рівня та не володіють статусом юридичної особи, надаються певні повноваження та право провадження діяльності від імені НБУ; затвердження їх завдань та функцій, які відображаються у відповідному положенні, здійснюється Правлінням НБУ [33].

НБУ реалізує власну діяльність відповідно до чинної нормативно-правової бази, зокрема, Закону України «Про Національний банк України».

У відповідності з цим законом, НБУ має статус юридичної особи, і його майно відокремлене та є об'єктом права державної власності, що закріплено за ним на умовах господарського відання.

Нормативно визначено, що НБУ не несе відповідальності за зобов'язання інших банків, і взаємно, інші банки не відповідають за зобов'язання Національного банку, за винятком випадків, коли вони добровільно беруть на себе такі зобов'язання.

Також в законі чітко встановлено, що НБУ виконує роль центрального банку держави, з головною місією забезпечення стабільності національної грошової одиниці [44]. Він виступає як емісійний центр, валютний орган, орган банківського нагляду, банк для інших банків та для уряду, а також організатор міжбанківських розрахунків.

Головними клієнтами НБУ є банківські установи та урядові структури. Національним банком України виконуються ряд основних та додаткових функцій, які ілюструються на рис. 1.7.

До самостійних юридичних осіб не відносяться філії НБУ, а тому вони не володіють правом формування нормативних актів, і, відповідно, реалізують повноваження, які надаються їм НБУ.

Другий рівень банківської системи складається з різних банківських установ, таких як вітчизняні банки, філії вітчизняних банків, філії іноземних банків та банківські групи, які створені та функціонують відповідно до

законодавства України. Різні літературні джерела можуть роз'яснювати поняття структурних елементів другого рівня банківської системи по-різному, тому для уникнення непорозумінь важливо звертатися до нормативно-законодавчої бази.

Рис. 1.7. Основні функції центрального банку

Джерело: складено автором на основі [44]

В Україні створення банків та їх відокремлених підрозділів здійснюється відповідно до ряду нормативно-правових актів, зокрема Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, законів, таких як «Про акціонерні товариства», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», «Про банки і банківську діяльність» та інших подібних нормативних актів.

В законодавстві України дається трактування термінів, які визначають сутність та регламентують діяльність суб'єктів, що складають другий рівень банківської системи [13,14,15,16]:

– банками визнаються юридичні особи, яка володіють виключним правом надання банківських послуг, підставою для чого є наявність банківських ліцензій;

– банками з іноземним капіталом вважаються банки, у капіталі яких питома вага іноземного капіталу складає не менше 10%;

– банківські групи представляють собою групи юридичних осіб, для яких характерна наявність спільного контролера; в склад банківської групи входить материнський банк та його українські та/або іноземні дочірні та/або асоційовані компанії, що відносяться до фінансових установ або для яких фінансові послуги, що надаються клієнтам, складають переважну частину їх діяльності. Група також може мати в якості контролера материнський банк, небанківську фінансову установу чи компанію, якщо фінансові послуги у останніх переважають у порівнянні з їх іншими видами діяльності;

– до учасників банківської групи можуть відноситися не лише банківські установи, а також вони можуть бути представленими іншими фінансовими установами, банківськими холдинговими компаніями, компаніями, що надають допоміжні послуги, у яких є спільний контролер;

– банківською холдинговою компанією є така фінансова холдингова компанія, характерним для якої є те, що у якості її дочірніх та асоційованих компаній виступають фінансові установи, у діяльності яких переважає банківська діяльність;

– відокремлені підрозділи банку, такі як філії, відділення, представництва, не мають чіткого визначення в законодавстві [13-15].

Для систематизації різних видів банківських установ доцільна їх класифікація з використанням відповідних критеріїв (рис. 1.8).

Банківські установи в Україні, виходячи із різних форм власності, відносяться до двох основних категорій: державних та тих, які провадять діяльність на основі колективної форми власності.

Для державних банків характерною є стабілізаційна роль, особливо це стосується кризових періодів. Однак неоднозначність щодо чітких цілей та завдань державних банків може впливати на їх комерційний успіх. Адміністративне втручання, яке існувало в минулому, може слугувати джерелом певних ризиків для їх сталого функціонування. Відповідно до законодавства, характерною особливістю державного банку є належність державі всієї величини його статутного капіталу.

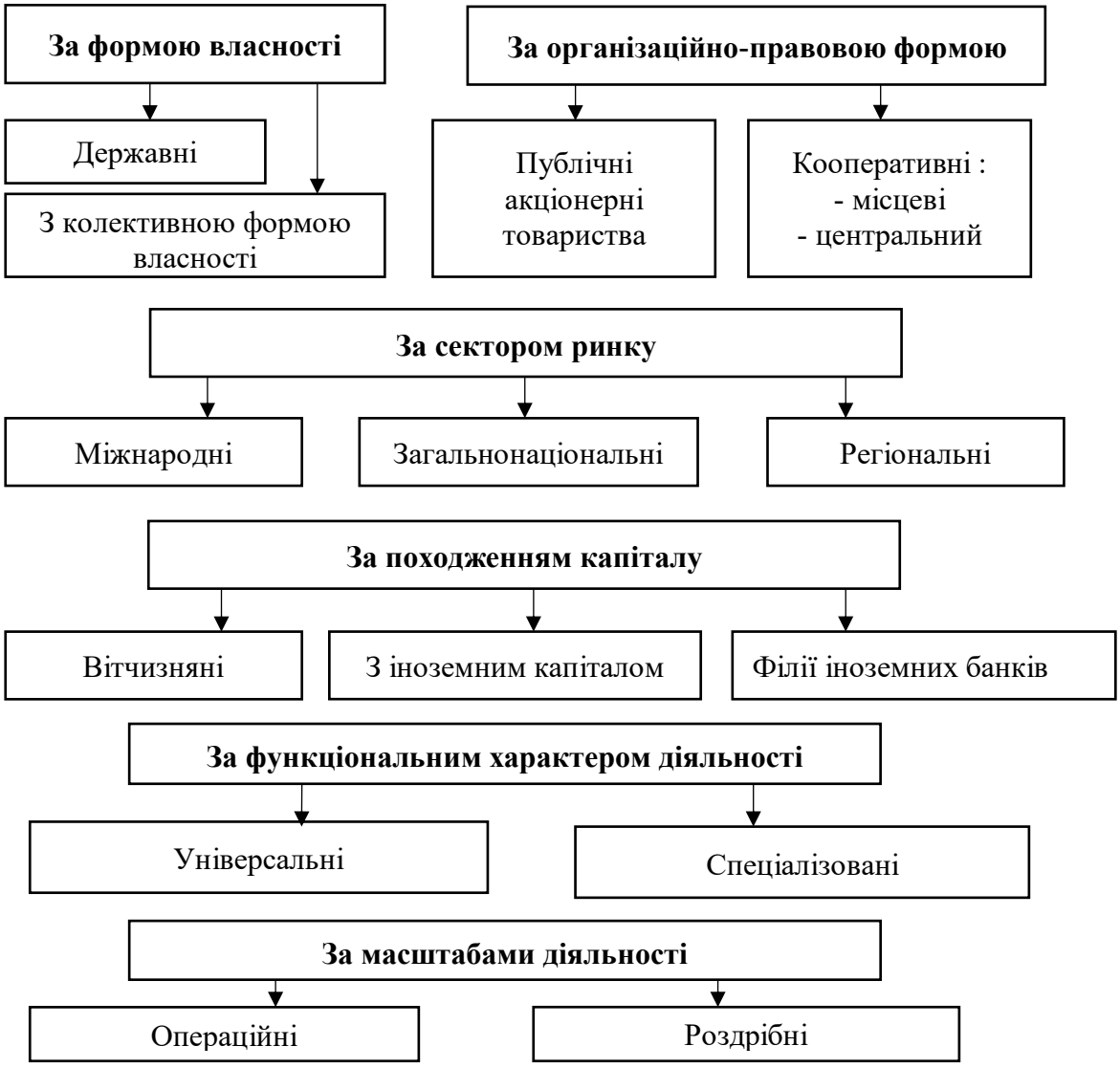

Рис. 1.8. Укрупнена класифікація банків за різними критеріями
Джерело: складено автором на основі [52, с. 254]

Щодо банків з колективною формою власності, вони можуть функціонувати як публічні акціонерні товариства або як кооперативні у відповідності з організаційно-правовою формою, визначеною статтею 336 Господарського кодексу України та статтею 6 Закону України «Про банки і банківську діяльність» [7].

Діяльність банків, що є публічними акціонерними товариствами, підпорядкована нормам Закону України «Про акціонерні товариства» [13]. Згідно з цим законом, акціонерний банк визначається як банк, чий статутний капітал розділено на певну кількість акцій однакової номінальної вартості, а корпоративні права засвідчуються акціями. Правове регулювання банківських установ в Україні можна побачити на рис.1.9.

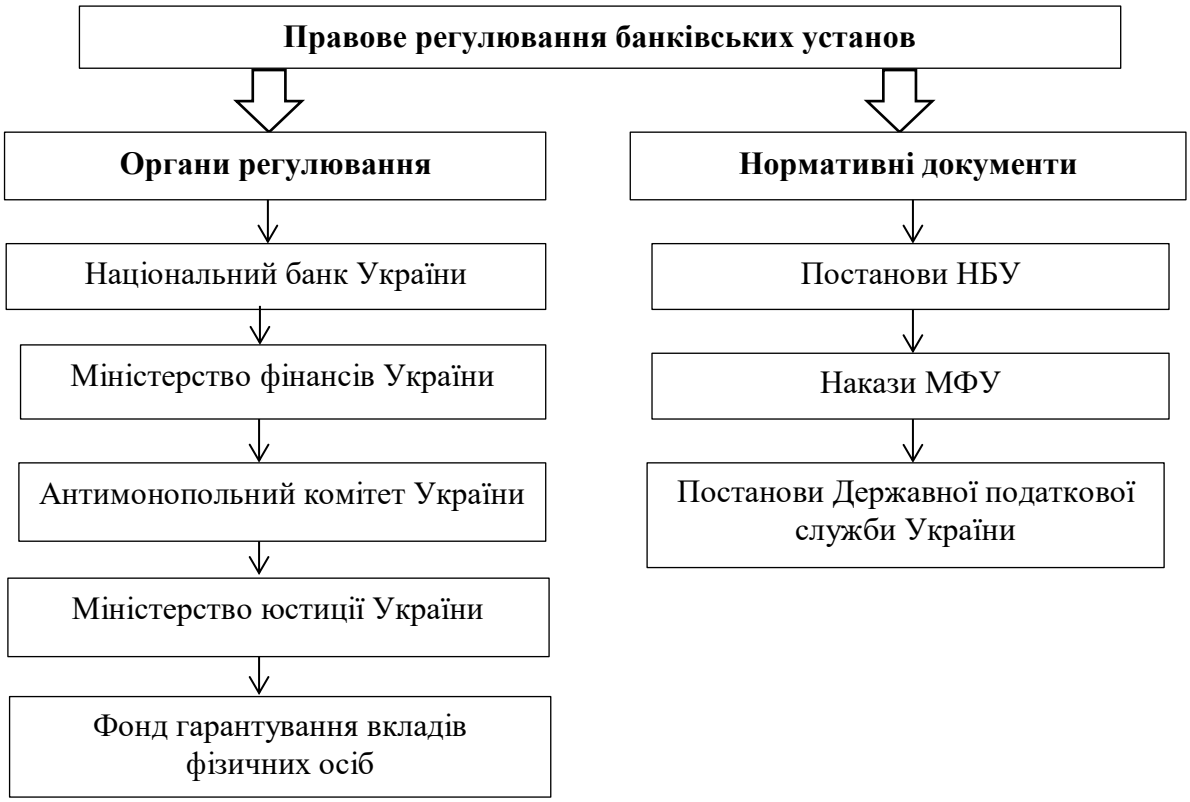

Рис. 1.9. Правове регулювання ресурсів банківських установ в Україні
Джерело: складено автором на основі [40]

Формування кооперативних банків, які можуть бути місцевими та центральними, відбувається на основі використання законодавчих актів, що стосуються банківської сфери та сфери кооперації. Встановлений рівень мінімальної кількості осіб, що можуть працювати в місцевому

кооперативному банку – п’ятдесят, та вказується, що участь у центральному кооперативному банку здійснюється місцевими кооперативними банками.

Залежно від ринкового сектору функціонування банківських установ, вони можуть бути міжнародними (що діють в межах країни та поза за її меж), загальнонаціональними (міжрегіональними), які обслуговують всю країну, та регіональними, клієнти яких знаходяться в одному регіоні (місті, районі, області) [41, с. 35]. За походженням капіталу банки розподіляються на вітчизняні (з національним капіталом), банки з іноземним капіталом та філії іноземних банків.

Банки можна поділити за масштабом їхньої діяльності на операційні та роздрібні. Цей поділ відображає фокус банку на різних ринкових сегментах та видів бізнесу.

Операційні банки:

1. Корпоративні банки. Спеціалізуються на обслуговуванні корпоративних клієнтів, великих підприємств та фінансових установ. Вони надають різні фінансові послуги, такі як кредитування, управління ризиками, фінансовий консалтинг та інші послуги.

2. Інвестиційні банки. Спеціалізуються на інвестиційних послугах, таких як емісія цінних паперів, обслуговування фінансових ринків, фінансовий консалтинг та управління активами.

Роздрібні банки:

1. Банки для фізичних осіб: Спеціалізуються на обслуговуванні фізичних осіб. Надають послуги, такі як зберігання грошей, кредитування, видача кредитних карток, іпотека та інші роздрібні фінансові послуги.

2. Банки для малого та середнього бізнесу: Спеціалізуються на обслуговуванні малих та середніх підприємств, надаючи їм кредити, рахунки, послуги з управління готівкою та інші фінансові послуги [28].

Цей поділ дозволяє банкам спеціалізуватися на конкретних сегментах ринку та надавати послуги, які відповідають потребам своїх клієнтів у відповідних ринкових сегментах. Окрім цього, важливим є класифікація

банківських установ за функціями та характером діяльності. Виходячи із сучасної світової практики, можна виділити два ключових принципи, що лежать в основі організації банківських установ, що відносяться до другого рівня:

а) відповідно до принципу сегментування, функціонування банківських установ обмежується певними операціями чи сектором ринку грошей;

б) відповідно до принципу універсальності, обмеження стосовно функціонування банків на ринку грошей відсутні, і вони можуть здійснювати різноманітні операції.

Господарським Кодексом України (ст.334) передбачено, що українські банки можуть набувати форми універсальних або спеціалізованих банківських установ [7]. Універсальний банк – це кредитна установа, яка провадить всі види банківських операцій, які не заборонені законодавством, і обслуговує різноманітний спектр клієнтів, до яких відносяться як фізичні, так і юридичні особи, останні з яких можуть мати різні організаційно-правові форми та форми власності.

До переваг універсальних банківських установ відносять:

1. Всебічний сервіс для клієнтів: універсальні банки надають різноманітні фінансові послуги, що забезпечують високий рівень задоволення їх потреб.

2. Надання специфічних послуг: універсальні банки можуть надавати послуги, які можуть бути нерентабельними для інших банків, але популярними серед клієнтів.

3. Більша надійність вкладів: ризик підприємницької діяльності розподіляється на декілька сфер бізнесу, що сприяє більшій стабільності вкладів.

4. Більша конкурентоспроможність: універсальні банки є конкурентоспроможними серед різних банківських та небанківських установ завдяки розширеному спектру послуг.

Спеціалізований банк – це фінансова установа, чия діяльність зосереджена на наданні конкретного набору послуг чи обслуговуванні чітко визначеного ринкового сегмента споживачів, з урахуванням певних обмежень, що можуть носити ринковий чи неринковий характер. Спеціалізація банківської установи може проявлятися в орієнтуванні на задоволення потреб певних категорій клієнтів, надання послуг юридичним та фізичним особам, виходячи з конкретних галузей економіки або пропонування обмеженого асортименту банківських продуктів переважній частині власних клієнтів [29].

Банк може вважатися спеціалізованим (за виключенням ощадного) у випадку, якщо більш ніж половина його активів відноситься до активів певного типу. Існує кілька видів спеціалізації банків, які можуть зосереджуватися на обслуговуванні конкретних категорій споживачів банківських послуг, певних галузях чи віддавати перевагу функціональній спеціалізації. До спеціалізованих банків, згідно з Господарським кодексом України (стаття 334), віднесено ощадні, інвестиційні, іпотечні та клірингові (розрахункові) банки (рис.1.10).

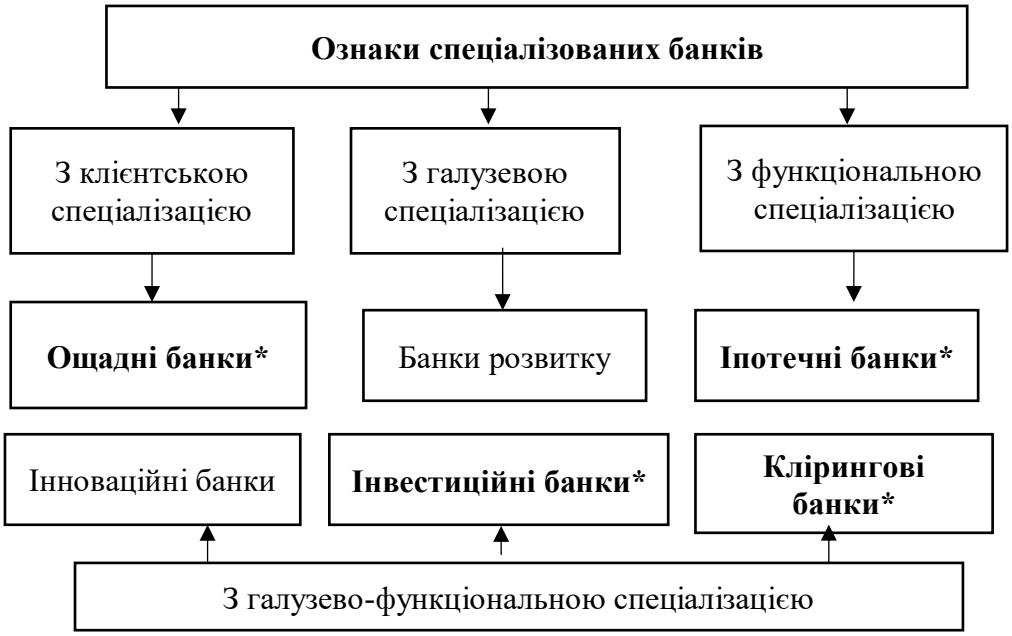

* банки, віднесені до спеціалізованих у відповідності до ГКУ

Рис. 1.8. Класифікація видів спеціалізованих банків

Джерело: складено автором на основі [29]

У практичній діяльності можна виявити різні види спеціалізованих банків, серед яких:

1. Інвестиційні банки – це установи, які здійснюють інвестиційну політику, вкладаючи кошти у придбання акцій, мобілізуючи ресурси та надаючи позики через емісію та розміщення облігацій та інших фінансових інструментів; зазвичай вони не ведуть депозитні операції з населенням.

2. Ощадними вважаються банки, які залучають заощадження і тимчасово вільні кошти населення та набувають статусу спеціалізованого при умові, що більш ніж половина їх пасивів формується за рахунок вкладів фізичних осіб.

3. До банків розвитку належать установи, що здійснюють кредитування промисловості на різних рівнях, як національному, так і локальному. Ці банківські установи можуть бути державними або змішаними, основаними на використанні приватного та іноземного капіталу.

4. Іпотечні банки – спеціалізовані комерційні установи, які займаються довгостроковим іпотечним кредитуванням під заставу нерухомості. Вони можуть випускати іпотечні облігації та здійснювати пасивні операції.

5. Інноваційними є спеціалізовані банківські установи, якими фінансується та кредитуються інноваційна діяльність з метою підтримки науково-технічного прогресу [2, с. 89]. Вони можуть здійснювати операції з венчурним капіталом та кредитування підприємств для оновлення основних засобів.

6. Клірингові банки – ці установи є членами розрахункових (клірингових) палат, які надають розрахункові послуги, супроводжують важливі комерційні проекти, а також виконують інші банківські операції.

1.3. Концептуальні засади управління формуванням ресурсів банківської установи

Сучасний етап розвитку вітчизняної банківської системи демонструє гостру потреба в нарощуванні ресурсної бази банківських установ, ключовим

джерелом формування якої є заощадження населення. Згідно з традиціями банківської практики, банківські ресурси розподіляються на власні, залучені та позичені кошти.

Власні кошти, що належать безпосередньо банку, включають статутний фонд та нерозподілений прибуток, виконують захисну функцію та становлять невелику частку в загальному банківському капіталі [3].

Залученим та запозиченим банківським коштам відводиться особлива роль у формуванні ресурсів банку. Їх акумулювання здійснюється за рахунок проведення пасивних операцій, які створюють умови для залучення додаткових ресурсів, і, відповідно, забезпечують необхідний рівень ліквідності та конкурентоспроможності банківської установи.

Здійснення пасивних банківських операцій може набувати двох форм. Кошти можуть залучатися на різні депозитні рахунки, які можуть бути поточними, строковими, ощадними та ін. При недепозитному залученні поповнення коштів може здійснюватися за рахунок кредитів на міжбанківському ринку, із використанням рефінансування від НБУ, випуску банківських облігацій, векселів тощо).

Найважливішим видом пасивних операцій є залучення коштів на різні банківські рахунки, такі як поточні, ощадні, строкові, валютні тощо. Ці кошти загалом називають депозитами [10, с. 47].

У сучасних умовах доцільно використовувати різноманітні методи формування ресурсного потенціалу банку, серед яких важливими є:

1. Залучення коштів акціонерів. Цей метод передбачає залучення фінансових ресурсів через емісію акцій, що належать акціонерам банку.

2. Створення банківських консорціумів та холдингів. Формування об'єднань банків у вигляді консорціумів або холдингів, що дозволяє декільком банкам спільно кредитувати підприємства та ефективно використовувати ресурси.

3. Злиття дрібних банків з великими. Об'єднання менших банків з більшими для створення більш стійких та ефективних фінансових установ.

4. Залучення іноземних інвестицій. Привертання інвестицій з інших країн для підтримки та розвитку фінансових ресурсів.

5. Залучення депозитних ресурсів. Головний метод, що передбачає привертання коштів на депозитні рахунки в банку. Ці кошти призначені для збереження та використання, а вкладники отримують відсотки згідно з умовами угоди.

Важливу роль у регулюванні цього процесу відіграє Національний банк України, який застосовує нормативно-правове регулювання, грошово-кредитну політику та гарантує безпеку банківських вкладів [17, с. 8].

Завдяки ефективній грошово-кредитній політиці Національного банку України (НБУ), зокрема механізмам рефінансування та забезпечення ліквідності банків, гнучкому управлінню процентними ставками та визначенню оптимальних норм резервування залучених коштів, здійснюється формування загальних принципів функціонування механізму, реалізація якого дозволяє залучати заощадження населення до банківської системи. Ці принципи включають:

1. Об’єктивна потреба банків у ресурсах. Грошово-кредитна політика визнає об’єктивну потребу банків у фінансових ресурсах, що частково повинна бути задоволена за рахунок коштів населення.

2. Цільові орієнтири стосовно ціни залучення коштів населення. НБУ встановлює цільові орієнтири для розумної ціни залучення коштів населення на банківські рахунки, сприяючи визначенню конкурентоспроможних умов для вкладників.

3. Кон’юнктура грошово-кредитного ринку. НБУ формує кон’юнктуру грошово-кредитного ринку, визначаючи пріоритети для банків у залученні коштів населення. Це охоплює визначення типів вкладів (коротко-, середньо- чи довгострокові) і валют, які є пріоритетними.

Таким чином, грошово-кредитна політика взаємодіє з механізмом залучення коштів населення, забезпечуючи баланс і визначаючи стратегічні орієнтири для банків у цьому процесі [46, с. 105].

Ураховуючи світову практику, логічним є віднесення депозитів фізичних осіб до найстійкішого ресурсу для банків, і, виходячи із цього, їх зростання підтверджує посилення лояльності клієнтів до банківських установ та відповідність продуктової політики банку щодо розширення асортименту банківських продуктів інтересам клієнтів. Однак ринку депозитних послуг фізичних осіб властива велика нестабільність із-за впливу таких чинників, як падіння платоспроможності населення, зростання рівня безробіття та споживчих цін, періодична втрата довіри до банківських установ.

Для того, щоб зберегти довіру населення до банківських установ та збільшити зацікавленість потенційних клієнтів до користування банківськими коштами, у 1998 році був створений Фонд гарантування вкладів фізичних осіб [49, с.164]. Банківські установи, які володіють банківською ліцензією, яка забезпечує їм право здійснювати банківську діяльність, повинні обов'язково брати участь в ньому та виконувати всі його вимоги.

Фондом надається гарантія вкладникам банку відшкодовувати кошти за їх вкладами; відшкодовувані кошти ураховують не лише суму вкладу, а і величину нарахованих процентів, і відбувається це на завершення дня, після якого починається процедура по виведенню банку з ринку. Існують обмеження на відшкодовувану суму, які є діючими на дату, коли приймається рішення, і ця сума не залежить від числа вкладів у дані й банківській установі.

Під час дії воєнного стану у нашій країні та напротязі трьох місяців після того, як він буде припинений чи скасований, Фонд зобов’язаний відшкодовувати всім вкладникам, у випадку виведення якогось із банків з ринку, повну суму вкладу з нарахованими відсотками. Після трьохмісячного терміну після дня, коли буде припинений або скасований воєнний стан, розмір граничного відшкодування не може бути меншим за 600 тис. грн.

Практичні гарантії безпеки вкладених коштів сприяє зростанню довіри населення до банківських установ та робить банківські депозити

привабливим інструментом розміщення заощаджень [53]. Це надзвичайно важливий фактор для прийняття домогосподарствами рішення щодо розміщення своїх заощаджень, оскільки для багатьох важливіше гарантоване повернення коштів, ніж отримання прибутку. З огляду на пріоритетність ролі депозитних коштів в діяльності банківських установ, впровадження заходів, що забезпечують повернення вкладів клієнтам, є особливо важливим.

Аналізуючи систему гарантування вкладів в Україні, крім позитивних моментів, необхідно звернути і на проблеми, пов'язані із необхідністю збільшення фінансових ресурсів Фонду, зважаючи на те, що він є некомерційною організацією і не ставить за мету одержання прибутку. Надходження здійснюються із декількох джерел, основним із яких є внески банків-учасників, а також повернені кошти збанкрутілих банків, фінансова допомога, яка надається державним бюджетом та міжнародними структурами, кредити НБУ та КМУ.

Таким чином, вирішення проблеми недостатності фінансових ресурсів Фонду передбачає збільшення його фінансування та обґрунтоване регулювання гарантованої суми вкладу.

Заощадження населення визнаються важливим джерелом ресурсів для банку, і їх структура є гнучкою, залежною від обставин грошового ринку. Великою мірою успішність не лише окремого банку, але і всієї банківської системи залежить від цієї категорії ресурсів [50, с. 119].

Особливості сучасної економічної ситуації в країні визначають необхідність застосування банками комплексного підходу до вибору методів залучення ресурсів. Це надає банкам необхідне інформаційно-аналітичне забезпечення та створює можливості враховувати елементи, які впливають на визначення цілей, розподіл ресурсів та формування позиції банку на ринку депозитних послуг.

Успішність стратегічного розвитку банку визначається ефективністю роботи з клієнтами та формуванням стабільної клієнтської бази. Залучення вже існуючих клієнтів до нових видів послуг вимагає використання методів,

таких як підвищення якості обслуговування, консультування щодо наявних послуг, створення нових продуктів, використання цінових та інших стимулів, а також розвиток бізнесу клієнтів.

Поліпшення процесу формування ресурсної банківської бази пов’язане з підвищенням рівня капіталізації та концентрації банківського капіталу, передбачає оптимізацію структури балансу за рахунок удосконалення структури активів та пасивів. Це також включає додаткове залучення коштів акціонерів та вкладників, а також ефективне використання прибутку [31].

Механізм управління ресурсним потенціалом банку визначається як комплекс прийомів і стратегій, спрямованих на вирішення завдань, пов'язаних із створенням та ефективним використанням капіталу банку з метою досягнення максимальної економічної вигоди та забезпечення його стійкості як в поточному, так і в перспективному періодах.

Отже, для розроблення сучасних концепцій формування ресурсного потенціалу банку важливо визначити принципи, на яких вони повинні ґрунтуватися. Серед цих принципів можна виокремити:

1. Наукову обґрунтованість процесу, яка ґрунтується на діалектичній теорії пізнання, економічних законах та використанні науково-технічних досягнень.

2. Комплексність, що передбачає детальне дослідження напрямів, функцій та механізмів формування ресурсного потенціалу банків.

3. Динамізм, орієнтований на безперервний облік внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на процес формування.

4. Інтегрованість із загальною системою управління банку, що вказує на те, що основні положення діяльності банку повинні базуватися на основних цілях і завданнях його функціонування.

5. Системність, орієнтована на кінцевий результат, яка виражає відповідність параметрів, що характеризують цей процес, ринковим вимогам та відображає ефективність механізмів формування ресурсного потенціалу банківських установ [31].

Базуючись на перерахованих принципах, визначаються цілі та завдання управління формуванням ресурсного потенціалу банку.

При формуванні ресурсного потенціалу банківських установ переслідується основна мета – залучити ресурси, забезпечивши їх достатній обсяг, для підтримання та підвищення рівня фінансової стійкості банку.

Досягнення цієї мети передбачає вирішення наступних завдань формування ресурсного потенціалу банківської установи:

1. Усунення недоліків нормативно-правової бази формування ресурсного потенціалу банківських установ шляхом адаптації її сучасним вимогам та потребам вітчизняного фінансового сектора, а також європейським стандартам.

2. Удосконалення організації процесу формування ресурсного потенціалу банку, що включає визначення структурних підрозділів, відповідальних за ефективність, планування складу та структури ресурсів банку, використання економіко-математичних методів оцінювання якості ресурсів та інші аспекти.

3. Розвиток фінансово-економічної підтримки формування ресурсного потенціалу банку, включаючи пошук інвестицій для нарощення ресурсної бази банку, як вітчизняних, так і з іноземних джерел.

4. Підвищення якості капіталу, що передбачає використання нових методів та форм залучення ресурсів для забезпечення тривалого перспективного розвитку банку [44].

5. Забезпечення стабільного довгострокового фінансування, що включає залучення якісно нових джерел фінансування капіталу банку на довгостроковій основі (рис.1.11).

Оскільки депозити фізичних осіб становлять основне джерело формування ресурсного потенціалу банків, важливо акцентувати увагу на підвищенні фінансової грамотності населення.

Банкам, Національному банку України та уряду слід активно сприяти підвищенню рівня фінансової грамотності та розвитку культури заощаджень

серед громадян, оскільки достатня кількість населення не розуміється на принципах діяльності фінансових посередників і не користується послугами банківських установ. З метою збільшення довіри до банків та посилення їх фінансової стійкості важливо забезпечити систематичне інформування громадськості про діяльність кожного банку. Інформацію слід подавати у доступній формі для широкого загалу користувачів та надавати необхідні пояснення.

Рис. 1.9. Концепція формування ресурсного потенціалу банку

Джерело: складено автором на основі [29]

Отже, розглянуті аспекти дозволяють розглядати сучасну концепцію формування ресурсного потенціалу банків як систему, спрямовану на поліпшення здатності банківського сектора впоратися з наслідками фінансово-економічних криз, збільшення капіталу українських банків та впровадження міжнародних стандартів управління ресурсним потенціалом і ліквідністю банківських установ. Зокрема, вітчизняними банками відчувається зростаюча потреба у збільшенні обсягів ресурсів, що робить формування ресурсного потенціалу банку одним із ключових завдань банківського менеджменту [47, с. 13]. Таким чином, процес еволюції концепції формування ресурсного потенціалу банків вказує на зміну парадигми регулювання та контролю за діяльністю банків.

Крім того, ця еволюція визначає напрямки модернізації банківського бізнесу з огляду на підвищення ефективності формування структури ресурсів. Для успішної інтеграції України в єдиний економічний простір та подальший вступ до європейського співтовариства важливо вирішувати питання антикризового регулювання достатності ресурсного потенціалу банків комплексно та злагоджено, враховуючи міжнародні стандарти.

Висновки до розділу 1

Економічні підходи до трактування сутності банку можна поділити на три основні напрями: фінансовий посередник, кредитно-фінансова установа та установа управління фінансовими ризиками.

У загальному, банки виконують ключові функції, такі як платіжно-розрахункова функція, що спрощує та прискорює процес розрахунків, а також функція економічної самостійності, яка передбачає генерацію доходів та забезпечення прибутку. Платіжно-розрахункова функція банку сприяє надійній та безпечній передачі грошей між різними учасниками економіки, тим самим покращуючи ефективність фінансових операцій.

Усе це вказує на важливу роль банків у фінансовій системі та економіці загалом, що сприяє стабільності та розвитку фінансового сектору.

Банківська система в Україні є ключовим елементом економічної структури, яка визначає взаємовідносини між учасниками грошового ринку.

На першому рівні існують ієрархічні відносини між Національним банком та іншими банківськими установами. Діяльність Національного банку регулюється законодавством, зокрема Законом України "Про Національний банк України". Банк виконує різноманітні функції, включаючи роль центрального банку, емісійного центру, валютного органу, банку для інших банків та уряду.

На другому рівні розташовані різні банківські установи, такі як вітчизняні банки, філії вітчизняних та іноземних банків, а також банківські групи. Створення та функціонування цих установ регулюється нормативно-правовими актами, такими як Закон України "Про банки і банківську діяльність".

Банківська система виконує важливу роль у формуванні економічних відносин та організації руху фінансових потоків в країні. Ця система є необхідною для забезпечення фінансової стабільності та розвитку економіки України.

Концепція формування ресурсного потенціалу банків в Україні розроблена з метою досягнення управлінських цілей та завдань, використовуючи напрями, що базуються на принципах динамізму, комплексності, інтегрованості, системності та наукового підходу. Впровадження заходів, визначених у концепції, сприятиме підвищенню рівня ефективності ресурсного потенціалу не лише окремого банку, але і всієї банківської системи України. Це сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних банків на світовому фінансовому ринку та забезпечить фінансову стабільність національної економіки під час інтеграції у світове господарство.

РОЗДІЛ 2

ДІАГНОСТИКА УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ РЕСУРСІВ АТ «УКРСИББАНК»

2.1. Фінансово-економічний паспорт АТ «УКРСИББАНК»

АТ «УКРСИББАНК» є провідним українським банком, заснованим у 1990 році, який активно діє в більш ніж 190 містах України через понад 300 відділень і обслуговує майже 2,3 мільйона клієнтів. Банк пропонує широкий спектр банківських послуг як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні, включаючи комерційні, інвестиційні, депозитарні операції та інші види діяльності, дозволені законодавством України [37].

Метою банку є отримання прибутку за рахунок ефективного використання власних та залучених коштів для задоволення інтересів акціонерів та розвитку банківської справи. Загальні Збори Акціонерів є вищим органом управління, який приймає рішення щодо ключових питань діяльності банку. Правління відповідає за поточне управління банком, а Наглядова Рада забезпечує контроль та захист прав вкладників та акціонерів.

Організаційна структура банку представлена різноманітними підрозділами – Департаментом персоналу, Центром Казначейства, Блоком управління ризиками, Центром інформаційних технологій та іншими, які спрямовані на ефективне управління різними аспектами діяльності банку (Додаток А).

Формування організаційної структури управління АТ "УКРСИББАНК" здійснено по дивізіональному принципу на основі поєднання елементів, властивих лінійній та функціональній структурам. Особливістю цієї структури є підзвітність всіх відділень Правлінню, що створює можливість вирішення питань, що відповідають компетентностям відповідних департаментів чи управлінь, які займаються конкретними питаннями [37].

Банк формує резервний фонд для покриття непередбачуваних збитків на всіх статтях активів та позабалансових зобов'язань. Резервний фонд створюється щорічно у розмірі не менше 25% регулятивного капіталу банку, відраховуючи щонайменше 5% від суми прибутку за рік.

Збитки банку компенсуються за рахунок власних коштів. У випадку недостатньої кількості власних коштів, збитки покриваються за рахунок реалізації майна банку.

Реорганізація банку проводиться відповідно до чинного законодавства і може включати злиття, приєднання, поділ, виділення чи перетворення за рішенням Загальних зборів акціонерів [37].

Процес ліквідації банку може відбутися рішенням Загальних зборів акціонерів або відкликанням банківської ліцензії Національним банком України або Фондом гарантування вкладів фізичних осіб. Після ліквідації банк передає документи на збереження до архіву згідно з вимогами Національного банку України.

В табл. 2.1 наведена основна інформація про АТ «УКРСИББАНК».

Таблиця 2.1

Реєстраційна картка АТ «УКРСИББАНК»

Реквізити реєстрації	
Назва	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК»
Коротка назва	АТ «УКРСИББАНК»
Код за ЄДРПОУ	09807750
Дата реєстрації	28.10.1991
№	57
Дата внесення в довідник	28.10.1991
Тип	Банк
Банківська ліцензія (номер)	75
Банківські ліцензія (дата)	05.10.2011

Джерело: складено автором на основі [37]

Забезпечення відповідності банківських продуктів та послуг потребам споживачів та визначення ефективних способів їх просування в АТ «УКРСИББАНК» здійснюються Відділом ринкової аналітики та Департаментом маркетингу. Проведення ними досліджень дозволяє вирішувати цілий ряд проблем: одержання достовірних характеристик клієнтів (як існуючих, так і потенційних) для надання їм послуг, що відповідають їх запитам, з урахуванням стану ринків банківських продуктів та особливостей дій конкурентів (табл. 2.2).

Таблиця2.2

Основні види послуг АТ «УКРСИББАНК»

Основні види послуг	Характеристики	Переваги над конкурентами	Недоліки
1	2	3	4
Банківські рахунки	Відкриття та обслуговування рахунків	Гнучкі тарифи та умови	-
	Можливість ведення рахунків у різних валютах	Зручний доступ до онлайн-банкінгу та мобільних додатків	-
	Можливість отримання банківських карток	Широка мережа філій та банкоматів по всій Україні	-
Кредитування	Кредити для фізичних осіб та бізнесу	Конкурентні процентні ставки та умови кредитування	-
	Широкий вибір кредитних продуктів	Швидкість та ефективність процесу оформлення кредиту	-
	Можливість отримання кредитів на придбання нерухомості, автомобілів та інше	Індивідуальний підхід до кожного клієнта, врахування його потреб та можливостей	-
Інвестиційні послуги	Управління активами	Доступ до різних інвестиційних інструментів та ринків	-
	Фондові та облігаційні операції	Професійні консультації фахівців банку в галузі інвестицій	-
	Пенсійні інвестиції, Трастове управління	Можливість диверсифікації інвестиційного портфеля	-

Закінчення табл.2.2

1	2	3	4
Міжнародні банківські послуги	Міжнародні платежі та перекази	Глобальна мережа банківських партнерів для зручних та швидких міжнародних операцій	-
	Відкриття рахунків у іноземних валютах	Валютні операції з конкурентними курсами	-
	Торговельне фінансування, Міжнародний валютний обмін	Професійний рівень обслуговування в галузі міжнародних фінансових операцій	-

Джерело: складено автором на основі [37]

У поточний момент банк обслуговує понад 2 мільйони клієнтів, включаючи понад 165 тисяч підприємств середнього та малого бізнесу, а також 2,2 тисячі великих корпоративних компаній, які визначають українську економіку і представляють міжнародні корпорації. АТ «УКРСИББАНК» посідає друге місце серед найнадійніших банків України за версією інвестиційної компанії «Dragon Capital».

У Банку є група досвідчених економістів, які проводять детальний аналіз сильних і слабких сторін банку, факторів, що сприяють або заважають його розвитку, із якими банк може стикнутися протягом наступних трьох-п'яти років. При цьому враховують оточуюче середовище і умови, в яких банк працюватиме. Іншими словами, співробітники відділу маркетингу створюють попередній SWOT-аналіз, який зображено на рис.2.1.

Аналіз SWOT банку показує наявність як сильних, так і слабких сторін, а також виділяє можливості та загрози. При формуванні стратегічних планів банку враховують ці фактори, спрямовуючись на усунення слабких сторін та розробку стратегій у випадку можливих загроз.

Рис. 2.1. SWOT-аналіз АТ «УКРСИББАНК»

Джерело: складено автором на основі [37]

Банк є ключовим гравцем на ринку цінних паперів і володіє високим рейтингом як провідний інвестиційний банк України. Він також володіє лідерською позицією у сфері споживчого кредитування та надає повний спектр фінансових послуг для корпоративних та приватних клієнтів. З роками «УКРСИББАНК» активно розширює свою присутність у всіх секторах фінансового ринку.

2.2. Аналіз власних ресурсів банківської установи

На першому етапі проаналізуємо основні показники активів АТ «УКРСИББАНК» (табл.2.3).

Таблиця 2.3

Аналіз динаміки і структури активів АТ «УКРСИББАНК» за 2020-2022 рр.

Показники	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Зміна, тис. грн (2021-2020)	Зміна, тис. грн (2022-2021)
	тис. грн	питома вага, %	тис. грн	питома вага, %	тис. грн	питома вага, %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Готівка	3559826	4,92	2723482	3,49	2695862	2,49	-836344	-27620
Кошти обов'язкових резервів банку в НБУ і короткострокові розміщення в НБУ	3042109	4,21	3227053	4,14	5282421	4,87	184944	2055368
Кореспондентські рахунки, депозити та кредити овернайт у банках	11999317	16,59	10523207	13,49	34439848	31,7	-1476110	23916641
Кредити та аванси банкам	11503446	15,91	13609427	17,44	379898	0,35	2105981	-13229529
Похідні фінансові активи	3398	0,005	4924	0,01	-	-	1526	-
Кредити та аванси клієнтам	21067038	29,13	28459815	36,48	14746900	13,6	7392777	-13712915
Інвестиції в цінні папери	18309865	25,32	16694530	21,40	45696409	42,1	-1615335	29001879
Основні засоби	1266475	1,75	1328922	1,70	1309552	1,21	62447	-19370
Інвестиційна нерухомість	4	0,00001	4	0,00001	-	-	0	-
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	527869	0,73	527676	0,68	729097	0,67	-193	201421
Поточні податкові активи	231930	0,32	-	-	-	-	-	-
Відстрочені податкові активи	97539	0,13	115556	0,15	110380	0,10	18017	-5176

Закінчення табл. 2.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Активи із права користування	268557	0,37	192993	0,25	150760	0,14	-75564	-42233
Інші фінансові активи	220890	0,31	275724	0,35	2147251	1,98	54834	1871527
Інші нефінансові активи	217524	0,30	335056	0,43	750647	0,69	117532	415591
Загальна сума активів	72315976	100	78018369	100	108439025	100	5702393	30420656

Джерело: складено автором на основі [37]

Можна зробити висновок, що активи протягом 2020-2022 років невпинно зростали, а саме: у 2021 р. порівняно з 2020 р. на 5702393 тис. грн., а у 2022 р. порівняно з 2021 р. – на 30420650 тис. грн. Таке зростання було спричинено збільшенням у 2022 році інвестиційних цінних паперів на 29001879 тис. грн. На основі аналізу структури і динаміки активів АТ «УКРСИББАНК» за 2020-2022 рр. можна зробити висновок, що у 2022 році найбільша питома вага в активах займали інвестиційні цінні папери. Найменшу питому вагу в активах у 2022 р. займають відстрочені податкові активи – 0,10%. Бачимо, що загальна величина грошових коштів АТ «УКРСИББАНК» за 2022 р. у порівнянні з 2021 р. зменшилась на 27620 тис. грн. за рахунок зниження рівня ефективності здійснення грошових операцій, кредити та аванси клієнтам також зменшились на 13712915 тис. грн. за умов стабілізації кредитної політики банка.

Розглянемо систему управління формуванням ресурсів банківської установи на прикладі АТ «УКРСИББАНК», а саме його аналіз динаміки та структури пасивів (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Аналіз динаміки і структури пасивів АТ «УКРСИББАНК» за 2020-2022 рр.

Показники	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Зміна, тис. грн (2021-2020)	Зміна, тис. грн (2022-2021)
	тис. грн	питома вага, %	тис. грн	питома вага, %	тис. грн	питома вага, %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Кошти банків	2947	0,004	2288	0,003	1784	0,002	-659	-504
Похідні фінансові зобов’язання	4587	0,01	12040	0,02	1603	0,001	7453	-10437
Кошти клієнтів	63102454	87,26	66935178	85,79	93635053	86,35	3832724	26699875
Орендні зобов’язання	248771	0,34	183637	0,24	145078	0,13	-65134	-38559
Поточні податкові зобов’язання	-	-	113659	0,15	290299	0,27		176640
Інші фінансові зобов’язання	662885	0,92	990837	1,27	951251	0,88	327952	-39586
Інші не фінансові зобов’язання	203398	0,28	202943	0,26	263988	0,24	-455	61045
Всього зобов’язань	64225042	88,81	68440582	87,72	95289056	87,87	4215540	26848474
Статутний капітал	5069262	7,01	5069262	6,50	5069262	4,67	-	-
Емісійний дохід	811229	1,12	811229	1,04	811229	0,75	-	-
Нерозподілений прибуток	2210443	3,06	3697265	4,74	7269447	6,70	1486822	3572182
Всього власного капіталу	8090934	11,19	9577756	12,28	13149938	12,13	1486822	3572182
Всього власного капіталу та зобов’язань	72315976	100	78018369	100	108439025	100	5702393	30420656

Джерело: складено автором на основі [37]

Можна зробити висновок, що найбільша питома вага в пасивах банку у 2022 році займали зобов'язання – 87,87%, найбільша питома вага в зобов'язаннях банку у 2022 році займали кошти клієнтів – 86,35%, найменшу питому вагу займали похідні фінансові зобов’язання – 0,001%, їхня величина зменшилась по порівнянню з 2021 роком на 10437 тис. грн. Найбільшу питому вагу в капіталі банку у 2022 році займав нерозподілений прибуток –

7269447 тис. грн, а найменше значення займає емісійний дохід в розмірі 811229 тис. грн.

Показником, що характеризує ефективність використання активів банківських установ, є рентабельність активів. На рис. 2.2 представлена динаміка рентабельності активів за період 2020-2022 рр. АТ «УКРСИББАНК».

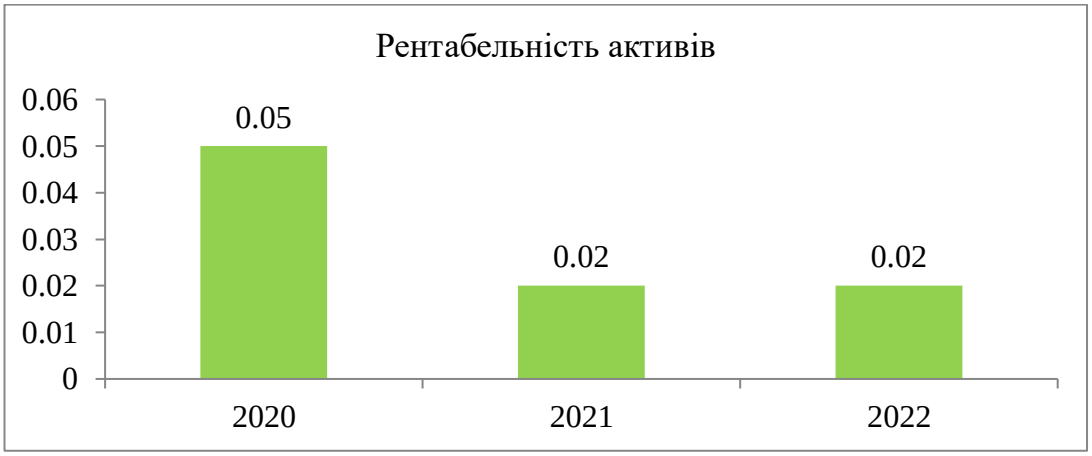

Рис. 2.2. Рентабельність активів АТ «УКРСИББАНК»

Джерело: складено автором на основі [37]

Протягом досліджуваного періоду відбулося зниження рентабельності активів банку на 0,03%. Незважаючи на зниження, показник рентабельності активів АТ «УКРСИББАНК» знаходиться на допустимому рівні.

Важливим фактором підвищення ефективності діяльності підприємства є аналіз основних засобів АТ «УКРСИББАНК» представлений в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз основних засобів АТ «УКРСИББАНК» за 2020-2022 рр. , тис. грн

Актив	Роки			Абсолютне відхилення	Відносне відхилення,%
	2020	2021	2022	2022/2020	2022/2020
Основні засоби	1266475	1328922	1309552	43077	3,40
первісна вартість	2988457	3224226	3443702	455245	15,23
знос	1739488	1895304	2134150	394662	22,69
Всього	5994420	6448452	6887404	892984	14,90

Джерело: складено автором на основі [37]

Згідно аналізу розрахунків вище можна сказати, що загальний обсяг ОЗ на АТ «УКРСИББАНК» за 2020-2022 рр. зріс на 43077 тис. грн, це відбулося за рахунок збільшення первісної вартості на 455245 тис. грн. Знос також з кожним роком збільшувався, якщо порівняти 2020 р. з 2022 р., то це збільшення відбулось на 394662 тис. грн., що впливає на суму основних засобів. Динаміку аналізу основних засобів можна побачити на рис. 2.3.

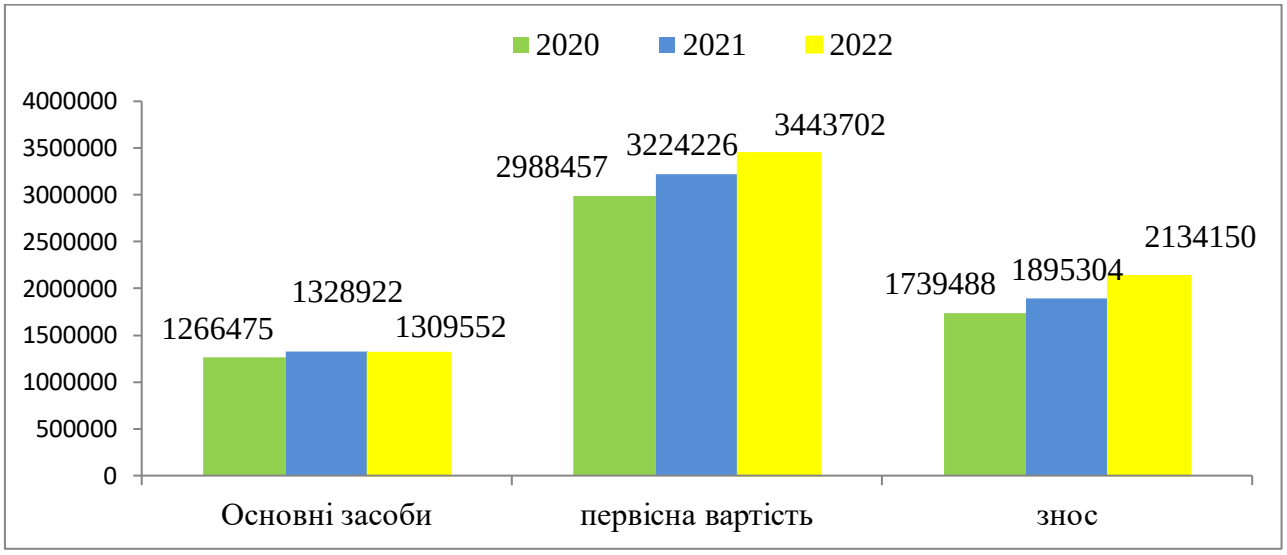

Рис. 2.3. Динаміка основних засобів АТ «УКРСИББАНК»

Джерело: складено автором на основі [37]

Показники ефективності використання основних засобів АТ «УКРСИББАНК» представимо в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Аналіз ефективності використання основних засобів АТ «УКРСИББАНК» за 2020-2022 рр.

Показники	Роки			Динаміка зміни, %
	2020	2021	2022	
Фондоозброєність	2,35	2,53	2,56	8,94
Рентабельність основних засобів	0,05	0,02	0,02	-60,00
Фондовіддача	2,22	2,34	4,54	104,50
Фондомісткість	0,45	0,43	0,22	-51,11

Джерело: складено автором на основі [37]

Згідно аналізу розрахунків вище можна сказати, що показник фондоозброєності зріс на 8,94% порівнюючи 2022 р. з 2020 р., рентабельність основних засобів навпаки зменшилась на 60%, фондовіддача збільшилась аж на 104,5%, а фондомісткість навпаки зменшилась на 51,11%.

Отже, динаміка аналізу основних засобів АТ «УКРСИББАНК» показала, що основним засобам банку властива нестабільність: у 2020 році вони становили 1266475 тис. грн., у 2021- 1328922 тис. грн., а у 2022 році- 1309552 тис. грн. Первісна вартість навпаки кожного року зростала: у 2020 році становила 2988457 тис. грн., у 2021 – 3224226 тис. грн., а у 2022 році- 3443702 тис. грн. Знос також кожного року зростав: у 2020 році він становив 1739488 тис. грн., у 2021 – 1895304 тис. грн., а у 2022 році – 2134150 тис. грн.

Проведемо аналіз кредитного портфелю банку у досліджуваному періоді, адже джерелом доходів, що є основним для банків, являються кредитні операції (табл.2.7).

Таблиця 2.7

Аналіз кредитного портфелю АТ «УКРСИББАНК» за 2020-2022 рр.

Показ-ники	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Зміна, тис.грн (2021-2020)	Зміна, тис. грн. (2022-2021)
	тис. грн	пито-ма вага, %	тис. грн	пито-ма вага, %	тис. грн	пито ма вага, %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Кредити фізичним особам	6469606	28,07	7145220	24,32	5027168	26,69	675614	-2118052
Кредити для комерційної діяль-ностіі торгівлі	10413774	45,19	13333673	45,39	4998152	26,54	2919899	-8335521
Кредити для промислового вироб-ництва	2571228	11,16	4426803	15,07	4438026	23,57	1855575	11223

Закінчення табл. 2.7

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Кредити для сільськ-кого господарс тва та харчової промисло вості	959391	4,16	1463832	4,98	2094736	11,12	504441	630904
Кредити на телекомун ікації	1710352	7,42	1726337	5,88	1905579	10,12	15985	179242
Кредити на транс-порт і послуги зв'язку	487771	2,12	254121	0,86	117291	0,62	-233650	-136830
Кредити на фінан-сові послуги	271457	1,18	874429	2,98	89492	0,48	602972	-784937
Інші кредити	160838	0,70	153854	0,52	162184	0,86	-6984	8330
Усього кредитів та авансів клієнтам	23044417	100	29378269	100	18832628	100	6333852	-10545641

Джерело: складено автором на основі [37]

Таким чином, згідно розрахунків в табл. 2.7, можна зробити висновки, що у 2022 році основним видом кредиту АТ «УКРСИББАНК» були кредити фізичних осіб – 26,69%.

Результати аналізу структури кредитного портфеля показали, що в 2020 році вагому частину кредитного портфеля АТ «УКРСИББАНК» складали кредити для комерційної діяльності і торгівлі -45,19%, до кінця 2021 року положення не дуже змінилося – 45,39%. Це відбулося у зв'язку з проведенням банком політики по залученню для обслуговування комерційної діяльності і торгівлі, що пов'язане з відкриттям нових кредитних програм банком.

Розглянемо елементи адміністративних та операційних витрат АТ «УКРСИББАНК» (табл. 2.8)

Таблиця 2.8

Елементи адміністративних та операційних витрат АТ «УКРСИББАНК» за 2020-2022 рр.

Показники	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Зміна, тис. грн. (2021-2020)	Зміна, тис. грн. (2022-2021)
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Утримання приміщень та обладнання	331560	30,88	361840	30,02	341023	25,59	30280	-20817
Підтримка безпе-рервності бізнес-процесів	-	-	-	-	208266	15,63	-	-
Професійні послуги	139363	12,98	281350	23,34	166284	12,48	141987	-115066
Поштові та телекомуніка ційні витрати	114690	10,68	118648	9,84	134253	10,07	3958	15605
Оренда	190290	17,72	111300	9,24	100470	7,54	-78990	-10830
Судові витрати	8086	0,75	74569	6,19	88863	6,67	66483	14294
Благодійність	8594	0,80	6131	0,51	62823	4,71	-2463	56692
Витрати на охорону	32149	2,99	33078	2,74	46133	3,46	929	13055
Рекламні та маркетингові послуги	61164	5,70	70189	5,82	41965	3,15	9025	-28224
Витрати на інкасацію	33017	3,07	31096	2,58	27269	2,05	-1921	-3827
Податки, крім податку на прибуток	16471	1,53	17920	1,49	23167	1,74	1449	5247
Виробництво пластикових карт	19661	1,83	28919	2,40	16890	1,27	9258	-12029
Витрати на відрядження	10527	0,98	6430	0,53	10493	0,79	-4097	4063
Охорона праці, підбір кадрів, тренінги	35886	3,34	12060	1,00	5783	0,43	-23826	-6277
Роялті	17198	1,60	4724	0,39	745	0,06	-12474	-3979
Інше	55109	5,13	46936	3,89	58175	4,37	-8173	11239
Усього витрат	1073765	100	1205190	100	1332602	100	131425	127412

Джерело: складено автором на основі [37]

Згідно аналізу вище приведених даних можна сказати, що в структурі елементних адміністративних та операційних витрат АТ «УКРСИББАНК» у 2022 р. переважають витрати на утримання приміщень та обладнань – 25,59%, у 2021 – 30,02%, а у 2020 р. – 30,88 %, також у 2022 р. достатню частку витрат займає підтримка безперервності бізнес-процесів -15,63 %. Дещо менші значення займають такі показники: професійні послуги у 2022 р. – 12,48%, у 2021 р. – 23,34%, а у 2020 р. – 12,98%, поштові та телекомунікаційні витрати у 2022 р. – 10, 07%, у 2021 р. – 9,84%, а у 2020 р.– 10,68% і витрати на оренду у 2022 р. – 7, 54%, у 2021 р.– 9,24%, а у 2020 р.- 17,72%. Всі інші показники мають найменші значення займають не дуже велику частку в структурі елементів адміністративних та операційних витрат АТ «УКРСИББАНК».

Необхідно також здійснити аналіз доходів, витрат та чистого прибутку банку за досліджуваний період (табл. 2.9)

Таблиця 2.9

Доходи, витрати та чистий прибуток АТ «УКРСИББАНК» за 2020-2022 рр., тис. грн

Найменування статей	Роки			Зміна, 2022-2020	
	2020	2021	2022	тис. грн.	%
Процентні доходи	3956922	3968214	9024059	5067137	128,06
Процентні витрати	662878	311850	309154	-353724	-53,36
Чистий процентний дохід	3294044	3656364	8714905	5420861	164,57
Комісійні доходи	2273100	2662213	2379614	106514	4,69
Комісійні витрати	567003	648965	779592	212589	37,49
Чистий комісійний дохід	1706097	2013248	1600022	-106075	-6,22
Прибуток від операційної діяльності	1581818	1715446	4359472	2777654	175,60
Прибуток до оподаткування	1592983	1738971	4351512	2758529	173,17
Чистий прибуток/збиток банку	1312021	1410650	3572182	2260161	172,27

Джерело: складено автором на основі [37]

Таким чином, згідно з даними табл. 2.9, чистий процентний дохід за аналізований період збільшився за 2022 р. на 5420861 тис. грн або на 164,57% і склав 8714905 тис. грн., за 2020 р. склав 3294044 тис. грн. При цьому загальна величина чистого комісійного доходу за 2022 р. у порівнянні з 2020 р. зменшилась на 106075 тис. грн або на 6,22% за рахунок зменшення величини комісійних доходів банку на 106514 тис. грн та збільшення величини комісійних витрат на 212589 тис. грн.

За 2020-2022 рр. величина чистого прибутку банку збільшилась на 172,27% за рахунок збільшення величини чистого процентного доходу. Досягнувши статусу надійного банку, АТ «УКРСИББАНК» прагне зберігати стабільність, впевненість та динамічний розвиток, виступаючи у якості національного надбання держави. Продукти банку користуються попитом зі сторони всіх категорій громадян і це дозволяє йому утримувати пріоритетне місце в сегменті, що стосується роздрібних банківських послуг України.

З метою оцінки рівня фінансової стійкості необхідно проаналізувати значення показників прибутковості та рентабельності АТ «УКРСИББАНК» (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Показники прибутковості та рентабельності АТ «УКРСИББАНК» за 2020-2022 рр.

Показники	Роки			Зміна	
	2020	2021	2022	2021-2020 рр.	2022-2021 рр.
Рентабельність активів	0,05	0,02	0,02	-0,03	-
Чиста процентна маржа	0,08	0,05	0,05	-0,03	-
Валовий чистий дохід до активів	0,11	0,08	0,08	-0,03	-
Частковий узагальнюючий показник	0,08	0,04	0,04	-0,04	-

Джерело: складено автором на основі [37]

На основі розрахунку коефіцієнтів рентабельності діяльності АТ «УКРСИББАНК» можна зробити висновок, що він є фінансово стійким і здійснював прибуткову діяльність, адже показники рентабельності відповідають нормативним значенням і залишаються на стабільному рівні.

2.3. Аналіз залучених і запозичених ресурсів АТ «УКРСИББАНК»

Проаналізуємо основні показники залучених і запозичених ресурсів АТ «УКРСИББАНК» (табл.2.11).

Таблиця 2.11

Показники залучених і запозичених ресурсів АТ «УКРСИББАНК» за 2020-2022 рр., тис. грн

Показники	Роки			Зміна	
	2020	2021	2022	2021-2020 рр.	2022-2021 рр.
Поточні рахунки					
Кошти юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців	35430177	35166394	55230943	-263783	20064549
Кошти фізичних осіб	23836380	27291166	35029060	3454786	7737894
Усього поточних рахунків/рахунків	**59266557**	**62457560**	**90260003**	**3191003**	**27802443**
Строкові депозити					
Кошти юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців	2344342	3324380	2632471	980038	-691909
Кошти фізичних осіб	1491555	1153238	742579	-338317	-410659
Усього строкових депозитів	**3835897**	**4477618**	**3375050**	**641721**	**-1102568**
Усього коштів	**63102454**	**66935178**	**93635053**	**3832724**	**26699875**

Джерело: складено автором на основі [37]

Таким чином, згідно з даними табл. 2.11 можна побачити, що поточні рахунки юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців набагато більші, ніж кошти фізичних осіб. У 2020 році кошти ЮО і ФО-П скалили 35430177 тис.

грн, кошти ФО-2383630 тис. грн, у 2021 р.- 35166394 тис. грн, і 27291166 тис. грн, у 2022 р. – 55230943 тис. грн, і 35029060 тис. грн. Строкові депозити юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців також переважають, ніж кошти фізичних осіб. У 2020 році кошти ЮО і ФО-П склали – 2344342 тис. грн, а кошти ФО – 1491555 тис. грн, у 2021 р.- 3324380 тис. грн, і 1153238 тис. грн, у 2022 р. – 2632471 тис. грн і 742579 тис. грн.

Динаміку залучених та запозичених ресурсів АТ «УКРСИББАНК» можна побачити на рис. 2.4.

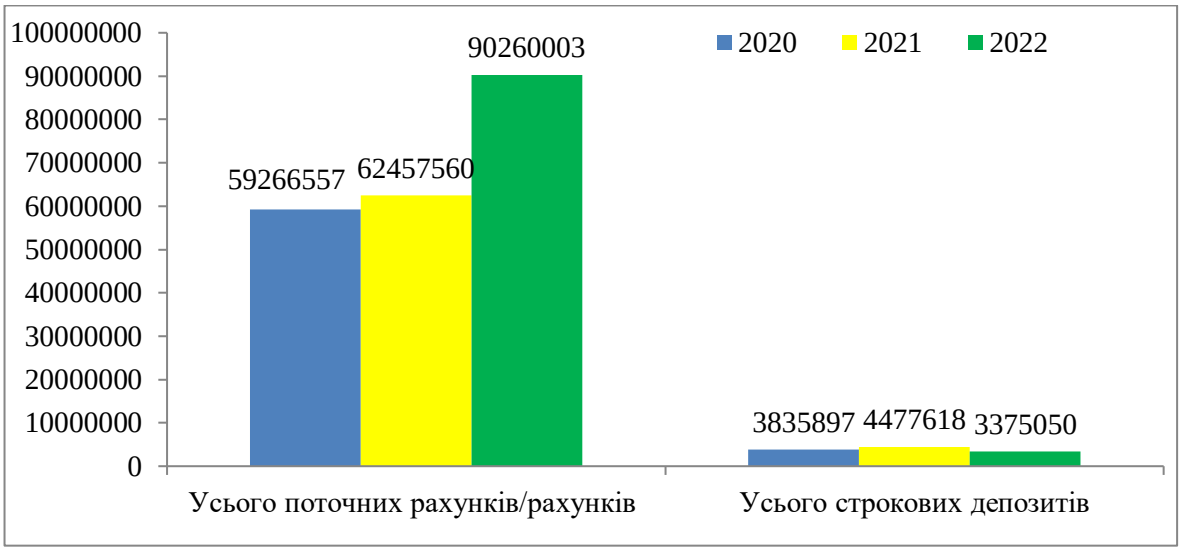

Рис. 2.4. Динаміка залучених та запозичених ресурсів АТ «УКРСИББАНК», тис. грн

Джерело: складено автором на основі [37]

Отже, згідно рис. 2.4 можна побачити, що більшу частку в залучених та запозичених ресурсів АТ «УКРСИББАНК» займають усього поточних рахунків. У 2020 році загальний показник поточних рахунків дорівнював – 59266557 тис. грн, у 2021 р. – 62457560 тис. грн, і у 2022 р. – 90260003 тис. грн. Строкові депозити займали меншу частку у 2020 році усього строкових депозитів було 3835897 тис. грн, у 2021 році – 4477618 тис. грн, а у 2022 р.- 337050 тис. грн.

Розглянемо розподіл залучених і запозичених ресурсів за різними галузями економіки (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Залучені і запозичені ресурси за різними галузями економіки АТ «УКРСИББАНК» за 2020-2022 рр.

Показники	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Зміна, тис. грн (2021-2020)	Зміна, тис. грн (2022-2021)
	тис. грн	питома вага, %	тис. грн	питома вага, %	тис. грн	питома вага, %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Фізичні особи	25327935	40	28444405	42	35771638	38	3116470	7327233
Комерційна діяльність та торгівля	15732242	25	18683214	28	30477325	33	2950972	11794111
Промислове виробництво	10962270	17	9760490	15	11112114	12	-1201780	1351624
Послуги культури та освіти	2597148	4	22144873	3	2438675	3	19547725	-19706198
Фінансові послуги	2482860	4	2137585	3	2981084	3	-345275	843499
Транспорт	1394052	2	1135126	2	1636269	2	-258926	501143
Сільське господарство	1015365	2	1353954	2	1685951	2	338589	331997
Телекомуніка ційні послуги	443993	1	222032	1	589473	1	-221961	367441
Інше	3146589	5	2986499	4	6942524	6	-160090	3956025
Усього коштів	63102454	100	66935178	100	93635053	100	3832724	26699875

Джерело: складено автором на основі [37]

Таким чином, згідно з даними табл. 2.12 можна сказати, що у залучених і запозичених ресурсах за різними галузями економіки АТ «УКРСИББАНК» найбільшу частку займають кошти фізичних осіб у 2020 році – 40% (25327935 тис. грн), у 2021 р. – 42% (28444405 тис. грн), у 2022 р. – 38% (35771638 тис. грн). Наступний показник – комерційна діяльність та торгівля; частка у 2020 році – 25% (15732242 тис. грн), у 2021 р.- 28% (18683214 тис. грн), у 2022 р. – 33% (30477325 тис. грн). Далі йде промислове виробництво: у 2020 році – 17% (10962270 тис. грн), у 2021 р.- 15% (9760490 тис. грн), у 2022 р. – 12% (11112114 тис. грн). Всі інші показники займають невелику частку у залучених і запозичених коштах Банку (від 1% до 5%).

Висновки до розділу 2

АТ "УКРСИББАНК" є провідним українським банком, заснованим у 1990 році, який активно діє в більш ніж 190 містах України; через понад 300 відділень обслуговує майже 2,3 мільйона клієнтів. Банком пропонується широкий спектр банківських послуг як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні, включаючи комерційні, інвестиційні, депозитарні операції та інші види діяльності, дозволені законодавством України.

SWOT- аналіз банку показав наявність як сильних, так і слабких сторін, а також виділив можливості та загрози. При формуванні стратегічних планів банку потрібно враховувати ці фактори, спрямовуючись на усунення слабких сторін та розробку стратегій у випадку можливих загроз.

Чистий процентний дохід Банку за аналізований період збільшився: за 2022 р. на 5420861 тис. грн або на 164,57% і склав 8714905 тис. грн, за 2020 р. склав 3294044 тис. грн.

В структурі елементних адміністративних та операційних витрат АТ «УКРСИББАНК» у 2022 р. переважають витрати на утримання приміщень та обладнань та – 25,59%, у 2021 – 30,02%, а у 2020 р. – 30,88 %. Потрібно більше уваги звертати на професійні навички співробітників і більше виділяти коштів на цей аспект адміністративних витрат.

Загальний обсяг ОЗ на АТ «УКРСИББАНК» за 2020-2022 рр. зріс на 43077 тис. грн, це відбулося за рахунок збільшення первісної вартості на 455245 тис. грн.

За період 2020-2022 рр. відбувалося зростання активів, а саме: у 2021 р. порівняно з 2020 р. на 5702393 тис. грн, а у 2022 р. порівняно з 2021 р. – на 30420650 тис. грн. Такому зростанню сприяло збільшення у 2022 році величини інвестиційних цінних паперів на 29001879 тис. грн.

Найбільша частка в пасивах банку у 2022 році належала зобов'язанням – 87,87%, найбільша частка в зобов'язаннях банку у 2022 році належала

коштам клієнтів – 86,35%, найменша – похідним фінансовим зобов’язанням – 0,001%.

Більшу частку в залучених і запозичених ресурсів АТ «УКРСИББАНК» займають усього поточних рахунків. У 2020 році загальний показник поточних рахунків дорівнював – 59266557 тис. грн, у 2021 р. – 62457560 тис. грн, і у 2022 р. – 90260003 тис. грн. Строкові депозити займали меншу частку у 2020 році усього строкових депозитів було 3835897 тис. грн, у 2021 році – 4477618 тис. грн, а у 2022 р.- 337050 тис. грн.

В цілому, можна зробити висновок, що банку властиве стабільне функціонування, динамічний розвиток та розширення спектру своїх послуг.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ РЕСУРСІВ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

3.1. Удосконалення ризик-менеджменту як умова ефективного ресурсного забезпечення банківської установи

Ризик-менеджмент є важливою складовою управління банківською установою і визначається як процес ідентифікації, вимірювання, оцінки, контролю та моніторингу ризиків з метою забезпечення досягнення стратегічних цілей та оптимального використання ресурсів. Ефективний ризик-менеджмент є важливим для забезпечення стабільності і стійкості фінансової установи, такої як банк, і може відігравати ключову роль у ресурсному забезпеченні банківської установи [4]. Ось кілька аспектів, які пояснюють, чому ризик-менеджмент є важливою умовою для ефективного ресурсного забезпечення банку:

1. Збереження капіталу. Ризик-менеджмент допомагає управлінцям банку ідентифікувати та оцінювати ризики, пов'язані з різними видами активів та операцій. Це дозволяє банку уникнути втрат і забезпечити збереження капіталу для подальших інвестицій та розвитку.

2. Забезпечення фінансової стійкості. Ефективний ризик-менеджмент дозволяє управління банком адаптуватися до змін в економічному середовищі та ринкових умовах, забезпечуючи фінансову стійкість навіть у складних умовах.

3. Дотримання регуляторних вимог. Ризик-менеджмент допомагає банкам виконувати регуляторні вимоги та стандарти, такі як вимоги базельських стандартів. Це важливо для забезпечення довіри клієнтів, регуляторів та інших зацікавлених сторін.

4. Можливість ефективного використання ресурсів. Розуміння та керування ризиками дозволяє банкам ефективно розподіляти свої ресурси, використовуючи їх там, де вони найбільш потрібні та приносять найбільшу користь.

5. Зниження витрат та оптимізація операцій. Ризик-менеджмент може сприяти уникненню невиправданих ризиків, що може призвести до зниження витрат на управління ризиками та оптимізації операцій банку.

6. Забезпечення довіри та репутації. Банк, який ефективно керує своїми ризиками, зберігає довіру клієнтів та інших учасників ринку, що може бути важливим для підтримання його репутації та привабливості на фінансовому ринку.

Банківські ризики виникають через невизначеність та неузгодженість цілей банків, низьку якість аналізу галузі та економічну нестабільність.

Також на них впливає обмежений час для об'єктивного оцінювання ситуації та неповна інформація про розвиток банку та фінансовий стан клієнтів. Це відображає невизначеність, що виникає з конкуренції між банками та іншими ринковими учасниками, що впливає на сталість фінансових потоків та обсяги ресурсів [4].

Хоча повністю уникнути ризиків неможливо, стратегії конкурентної боротьби та передбачення ризик-подій можуть допомогти подолати їх вплив.

Важливо також використовувати випереджаючі стратегії для залучення та розміщення коштів на нових ринкових сегментах, ураховуючи конкурентну боротьбу в різних напрямках банківської діяльності.

Для системи управління ризиками в банківських установах є характерним комплексне застосування наступних підходів:

1. Часткове прийняття ризику (адекватного банківському капіталу) – визначення оптимального рівня капіталу, який може бути витрачений або втрачений, не завдаючи шкоди фінансовій стійкості банку. Це дозволяє банку забезпечити адекватний рівень фінансового капіталу для покриття можливих втрат.

2. Запобігання ризику (з огляду на спеціалізацію за функціональними ознаками) – розробка та впровадження спеціалізованих стратегій та процедур управління ризиками, що враховують специфіку функцій банку. Це спрямовано на попередження виникнення ризикових ситуацій в рамках конкретних функціональних областей.

3. Передача ризику (через хеджування (страхування), делегування повноважень) – використання методів хеджування або страхування для зменшення впливу ризикових подій. Також може включати делегування певних функцій або повноважень стороннім організаціям для оптимізації ризик-менеджменту.

4. Управління (розробка технологічної процедури управління ризиками з подальшим жорстким дотриманням її принципів) – створення і впровадження технологічної процедури управління ризиками з акцентом на жорсткому виконанні її принципів. Це включає розробку чітких керівних положень, стандартів та механізмів контролю для ефективного управління ризиками.

Ці підходи спільно створюють компромісну стратегію управління ризиками, яка дозволяє банку оптимально використовувати різні інструменти та методи для зменшення впливу ризиків на його фінансову стійкість та ділову діяльність.

Департамент ризик-менеджменту в АТ «УКРСИББАНК» взаємодіє з комплексом заходів, спрямованих на ідентифікацію, оцінку та контроль ризиків у всіх сферах банківської діяльності. Цей Департамент функціонує як незалежна організаційна структура, абсолютно відокремлена від бізнес-підрозділів банку [37].

Внутрішня структура Департаменту характеризується дотриманням ключових принципів, що визначають характер функціонування системи управління ризиками, властивої для Групи БНП Паріба.

До складу Департаменту входять управління бізнес-ризиками компаній, кредитного контролю та моніторингу, оцінки застави та відділи, що знаходяться у безпосередній підпорядкованості керівнику Департаменту.

До Департаменту ризик-менеджменту не відносяться ряд Управлінь, які представляють собою організаційно відокремлені підрозділи, що є підпорядкованими та підзвітними Голові Правління банку: Управління ризиків роздрібного бізнесу, Управління ризиків споживчого та масового кредитування та Управління активами та пасивами. З функціональної точки зору, вони також є підпорядкованими по відношенню до Ризик-менеджменту Групи БНП Паріба.

Для підрозділів управління ризиками, в тому числі і для управління кредитних ризиків, характерна присутність в Регіональних Департаментах банку і функціональна підпорядкованість відповідним підрозділам в Департаменті ризик-менеджменту Головного банку. Цим забезпечується здійснення систематичного контролю та управління ризиками на всіх банківських рівнях, при відслідковуванні виконання вимог Ризик-менеджменту Групи БНП Паріба [37].

Основні завдання включають в себе визначення лімітів та моніторинг їх дотримання, розробку рекомендацій для збалансованої структури ризику та прибутковості, враховуючи загальний рівень ризику та специфіку ризиків, пов'язаних з різними видами діяльності та банківськими продуктами.

Представники ризик-менеджменту беруть участь у Кредитних комітетах банку, Комітеті по роботі з клієнтами у випадках "особлива увага" та "сумнівний", а також Комітеті по управлінню активами та пасивами, Продуктово-тарифному Комітеті. Відповідно до їх повноважень, представники мають право вето при прийнятті кредитних рішень. Це означає, що вони мають право абсолютного відмову бізнес-підрозділу у схваленні кредитних заявок.

Департамент ризик-менеджменту в АТ «УКРСИББАНК» використовує диференційований підхід для оцінки та контролю фінансових ризиків,

враховуючи інформацію про якість активів та зобов'язань, ліміти ризику, процедури та методику управління ризиками. Комітетом по управлінню активами і пасивами розглядаються результати аналізу та моніторингу, а також рекомендації стосовно встановлення або зміни лімітів валютного, процентного та ризиків ліквідності [37].

Реалізацію загального контролю за управлінням ризиками в АТ «УКРСИББАНК» здійснює Правління банку та Спостережна Рада. До обов'язків Спостережної Ради, на додаток до інших обов'язків, включається затвердження стратегічного плану, річного бюджету та бізнес-плану, контроль виконання планів капіталізації, аналіз діяльності Правління та інші ключові функції.

Щодо управління ризиком ліквідності, процентним та валютним ризиками, відповідальність несе Управління менеджменту активів і пасивів. Це управління забезпечує операційне управління активами і пасивами, планування відкритих позицій, оцінку ризиків щоденно та щомісячно, а також готує пропозиції для керівництва банку щодо управлінських заходів у цій сфері. Управління також здійснює щоденне планування та контроль дотримання економічних нормативів та лімітів, визначених Національним банком України.

В АТ «УКРСИББАНК» існують та операційно діють кілька комітетів, кожен з яких має свої визначені функції та обов'язки.

1. Комітет по управлінню активами та пасивами:

– колегіальний орган з керівництва Головою Правління банку;

– визначає політику управління активами та пасивами, обсяги та структуру активів і пасивів;

– здійснює моніторинг внутрішніх лімітів, включаючи ризики ліквідності, процентного та валютного ризиків;

– встановлює методологію для розрахунку та управління ризиками.

2. Продуктово-тарифний комітет:

– затверджує нові продукти банку;

– розглядає та затверджує систему тарифів, вносить зміни та встановлює тарифи на нові продукти.

3. Кредитні комітети:

– реалізація кредитної стратегії банку та управління кредитним ризиком

– затвердження кредитних процедур та прийняття рішень щодо активних операцій;

– формування збалансованого та диверсифікованого кредитного портфеля [37].

Управління ризиками в банку виконується через розробку, затвердження та впровадження внутрішніх нормативних документів, таких як політики, положення, процедури та методики. Ці документи регулярно оновлюються з урахуванням змін ринкових умов, банківських продуктів, стратегій і структур банківської організації. Внутрішня документація вимагає дотримання законів та нормативних актів НБУ, стандартів BNP Paribas та рекомендацій Комітету з управління ризиками банку Basel.

Основні принципи управління ризиками включають комплексне реагування на всі види ризиків, централізацію процесів управління ризиками та ефективну підтримку з боку бізнес-підрозділів.

Вдосконалення ризик-менеджменту є критично важливим для ефективного функціонування банківської установи, оскільки це допомагає зменшити можливі втрати та покращити стійкість фінансового установи перед різноманітними загрозами. Нижче подано кілька шляхів, які можуть сприяти вдосконаленню ризик-менеджменту у банківській установі:

1. Створення інтегрованої системи ризик-менеджменту – розробка і впровадження інтегрованої системи ризик-менеджменту, яка враховує всі аспекти бізнесу, включаючи кредитний ризик, ринковий ризик, операційний ризик та ризик ліквідності.

2. Оцінка та класифікація ризиків – проведення регулярної оцінки всіх видів ризиків, які можуть впливати на діяльність банку, і їх класифікація за ступенем важливості.

3. Розробка ризик-стратегій – визначення чітких стратегій для управління різними видами ризиків. Це включає розробку політик, процедур та контрольних механізмів.

4. Впровадження технологічних інновацій –застосування сучасних технологій, таких як штучний інтелект, аналітика даних та блокчейн, для покращення ефективності ризик-менеджменту та вчасного виявлення потенційних загроз.

5. Навчання та розвиток персоналу – забезпечення навчання та розвитку персоналу у сфері ризик-менеджменту для підвищення їхньої кваліфікації та усвідомленості щодо актуальних ризиків.

6. Взаємодія з регуляторами – співпраця з регуляторами та дотримання всіх вимог та стандартів, пов'язаних із ризик-менеджментом.

7. Моніторинг та звітність – регулярний моніторинг ризиків та надання звітності вищим органам управління та акціонерам.

8. Аналіз сценаріїв та стрес-тестування – проведення аналізу можливих сценаріїв та стрес-тестування для визначення реакції банку на різні економічні та фінансові умови.

9. Залучення топ-керівництва – залучення вищого керівництва у процес управління ризиками та виявленням стратегічних рішень щодо ризиків.

10. Вдосконалення культури безпеки та ризиків –впровадження культури безпеки та свідомості про ризики на всіх рівнях банківської установи.

Ці заходи сприятимуть ефективному управлінню ризиками в банківській установі та забезпечать її стійкість у змінних економічних та фінансових умовах [11].

Узагальнюючи, ризик-менеджмент є критично важливою функцією для банківської установи, яка сприяє збереженню капіталу, забезпеченню фінансової стійкості та ефективному використанню ресурсів.

3.2. Роль інноваційних продуктів та послуг у формуванні банківських ресурсів

Інноваційні продукти та послуги відіграють важливу роль у формуванні банківських ресурсів, сприяючи розвитку та конкурентоспроможності банківських установ. Нижче розглянуті ключові аспекти ролі інновацій у цьому контексті:

1.Привертання клієнтів:

– інноваційні продукти та послуги дозволяють банкам привертати нових клієнтів, особливо тих, які цінують технологічні новації та зручність обслуговування;

– запровадження цифрових рішень, мобільного банкінгу, платіжних систем на основі нових технологій сприяє розширенню клієнтської бази.

2. Збільшення лояльності клієнтів:

– інновації сприяють створенню унікальних та переважних пропозицій для клієнтів, що сприяє збільшенню лояльності;

– програми лояльності, персоналізовані рішення та інші інновації дозволяють банкам надавати клієнтам індивідуальний підхід.

3. Підвищення ефективності операцій: використання новітніх технологій у банківських процесах, таких як штучний інтелект, блокчейн та автоматизація, дозволяє підвищити ефективність операцій і зменшити витрати.

4. Створення нових джерел доходу:

– інноваційні продукти можуть допомагати банкам розширювати свій портфель та створювати нові джерела доходу;

– наприклад, впровадження фінтех-послуг, інвестиційних продуктів чи кредитування на нових умовах.

5. Управління ризиками:

– інноваційні технології дозволяють банкам покращувати системи управління ризиками та забезпечувати безпеку фінансових операцій;

– впровадження аналітичних інструментів та систем виявлення шахрайства допомагає зменшувати фінансові ризики.

6. Відповідність регулятивним вимогам:

– інновації дозволяють банкам виконувати регулятивні вимоги та нормативи у більш ефективний спосіб;

– впровадження технологій для відстеження та звітування допомагає виконувати стандарти та норми в області фінансової діяльності.

Загалом, інновації у банківському секторі стають ключовим елементом для формування ресурсів, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення стійкості в умовах швидко змінюваного фінансового середовища [22].

Нововведення, що використовуються в банківській діяльності, пов'язані з великою частиною ризиків, до яких характерно такі особливості:

1. Технологічний ризик: оновлення інформаційних систем: Впровадження нових технологій та програмних рішень може призвести до технічних неполадок, збоїв або вразливостей систем безпеки.

2. Кібербезпека: захист від кібератак: З інтенсивним використанням цифрових технологій зростає ризик кіберзлочинності, що вимагає постійного вдосконалення заходів з кібербезпеки.

3. Кредитний ризик: використання нових моделей кредитування: Запровадження нових алгоритмів та методів визначення кредитного ризику може призвести до непередбачених результатів та невірного оцінювання платоспроможності клієнтів.

4. Регуляторний ризик: відповідність законодавству: Зміни в законодавстві або нормативному середовищі можуть впливати на банківську діяльність, вимагаючи адаптації до нових вимог та стандартів.

5. Ризик репутації: впровадження нових продуктів та послуг: Якщо нововведення не відповідають очікуванням клієнтів або супроводжуються негативними подіями, це може погіршити репутацію банку.

6. Операційний ризик: автоматизація процесів: Застосування автоматизованих систем та роботизація процесів може створити нові точки вразливості та збільшити ризик операційних помилок.

7. Ризик ліквідності: інвестиції в нові активи: Розширення портфеля активів банку може збільшити ризик непродавності активів у випадку негативних змін на ринку.

8. Зміни в клієнтському підході: персоналізація та аналітика: Використання персоналізованих підходів та аналітики для поліпшення обслуговування може вимагати додаткових зусиль у взаємодії з клієнтами та збільшити ризик невдачі у впровадженні.

Ці особливості ризиків вимагають від банків систематичного моніторингу, ефективного управління та прийняття стратегічних рішень для забезпечення стійкості та успішної реалізації нововведень [24].

Банківські інноваційні продукти можна класифікувати за різними критеріями, зокрема за такими:

Технологічній критерій:

1. Цифрові рішення: мобільні додатки, онлайн-банкінг, інтернет-платформи.

2. Блокчейн та криптовалюти: використання технології блокчейн для безпечних та швидких фінансових операцій.

За областю використання:

1. Розрахунково-платіжні сервіси: швидкі та зручні способи оплати, електронні гаманці.

2. Кредитні та фінансові послуги: інноваційні кредитні продукти, p2p-кредитування, роботизовані консультації.

3. Інвестиційні продукти: роботизовані портфелі, криптовалютні інвестиції, соціальне інвестування.

За спрямуванням до клієнтської аудиторії:

1. Роздрібні банківські послуги: продукти для фізичних осіб, такі як електронні карти, мобільні додатки для клієнтів.

2. Корпоративні банківські послуги: інноваційні фінансові інструменти для підприємств, електронні платіжні системи для бізнесу

За формою надання:

1. Онлайн-сервіси: використання інтернету для надання банківських послуг.

2. Мобільні додатки: застосунки для смартфонів та планшетів для зручного доступу до банківських послуг.

За фокусом на інноваціях:

1. Фінтех продукти: розроблені та запроваджені фінансовими технологічними стартапами.

Традиційні банківські інновації: інновації, запроваджені традиційними банками для покращення послуг і конкурентоспроможності.

З точки зору екологічності – зелені банківські послуги: продукти та послуги, призначені для зменшення впливу на навколишнє середовище та підтримки сталого розвитку [31].

Інноваційні банківські продукти, основані на різних критеріях, показані на рис. 3.1. Ця класифікація дозволяє краще зрозуміти різноманіття інновацій у банківській галузі та враховує потреби різних клієнтів і бізнес-одиниць.

Оскільки інновації в банківських послугах продовжуються, також зростає використання неособистого спілкування, особливо в рекламних кампаніях. За оцінками фахівців, банки знаходяться на четвертому місці по величині рекламних витрат серед усіх світових індустрій; перші три місця займають автомобільні компанії, торговельні фірми, видавничі організації.

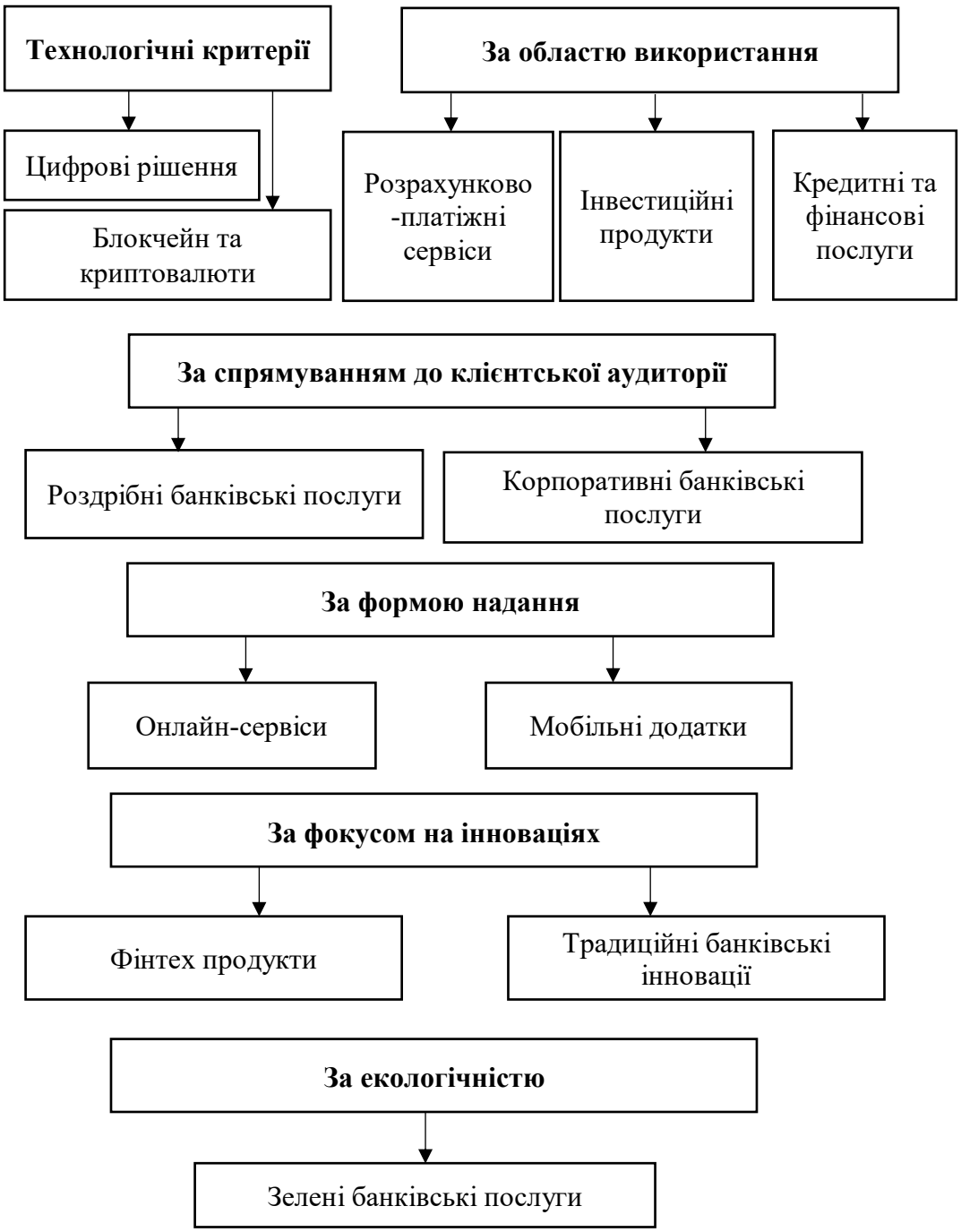

Рис. 3.1. Класифікація банківських інноваційних продуктів
Джерело: складено автором на основі [25]

Споживачам, які використовують інноваційні банківські продукти, відводиться постійна увага зі сторони банків-конкурентів, що є дієвим чинником для створення нових продуктів з принципово новим рівнем якості [34]. Залежність рівня конкуренції від поведінки споживача проявляється у наступному:

– великий обсяг покупок: споживачі купують значну частку новітніх банківських продуктів, що створює ситуацію вагомого впливу на банк у разі зменшення чи відмови від користуванням ними;

– важливість позик: позикам належить значна частина у фінансових ресурсах позичальника, і, відповідно, йому властива більша чутливість до змін процентних ставок та якості банківських продуктів інноваційного храктеру;

– стандартизація банківських продуктів: високий ступінь стандартизації банківських продуктів інноваційного спрямування усуває перешкоди для споживачів, які переходять на послуги конкурентів;

– обізнаність: можливість одержувати обширну інформацію щодо інноваційних банківських продуктів створює умови для свідомого вибору споживача;

- комунікаційний рівень: чим вищий рівень комунікацій серед споживачів, тим більша дифузія інноваційних продуктів і послуг.

З метою завоювання цільової аудиторії та створення умов для зростання попиту на інноваційні продукти, банками формуються комунікаційні стратегії, основані на використанні цілого ряду різноманітних інструментів. Ключові інструменти передбачають:

1. Стимулювання збуту банківського інноваційного продукту:

– провадження привабливих програм лояльності та бонусних систем для клієнтів, які використовують новинки;

– знижки, спеціальні умови чи подарунки для перших клієнтів нового продукту.

2. Особистий продаж:

– активна робота з банківським персоналом для надання детальної інформації про переваги та умови нового продукту;

– індивідуальні консультації клієнтів та відповіді на їх запитання.

3. Реклама:

– створення рекламних кампаній, які підкреслюють ключові переваги інноваційного продукту;

– використання мас-медіа, соціальних мереж, телебачення та радіо для масового досягнення аудиторії.

4. Зв’язки з клієнтами та громадкістю:

– організація подій для взаємодії з клієнтами та отримання їхнього відгуку;

– активна присутність в інтернеті, в тому числі в соціальних мережах, для ефективного спілкування з громадськістю (рис.3.2):

Рис. 3.2. Інструменти комунікаційної політики банку для продажу інноваційних продуктів

Джерело: складено автором на основі [11]

Ці інструменти допомагають банкам не лише ефективно просувати інноваційні продукти, але й взаємодіяти з клієнтами, надавати їм необхідну інформацію та створювати позитивний імідж банку як інноваційного лідера на фінансовому ринку.

Важливим є те, що банківська галузь стрімко реагує на технологічні та соціокультурні зміни, впроваджуючи новаторські рішення для поліпшення якості обслуговування клієнтів та оптимізації внутрішніх процесів [48]. Це

охоплює різні аспекти, від цифрових платіжних рішень та інтернет-банкінгу до використання блокчейну та криптовалют.

Також варто зауважити, що управління ризиками залишається актуальною складовою банківської діяльності, і інновації в цьому контексті вимагають збалансованого підходу для забезпечення ефективного функціонування та збереження стабільності фінансової системи. Зелені банківські послуги також стають все більш важливим аспектом інновацій, віддзеркалюючи зростаючий інтерес до сталого розвитку та екологічно відповідального підходу у фінансовому секторі.

3.3. Вплив новітніх технологій на процеси оптимізації ресурсної бази банківської установи

В сучасному банківському секторі, інноваційні технології виявляють значний вплив на процеси оптимізації ресурсної бази банківських установ. Швидкі зміни в цифровому середовищі створюють нові можливості для ефективного використання ресурсів, вдосконалення клієнтського обслуговування та збільшення конкурентоспроможності. В цьому контексті, банки активно впроваджують новітні технології з метою оптимізації внутрішніх процесів, підвищення ефективності управління ресурсами та надання інноваційних продуктів і послуг своїм клієнтам. Давайте розглянемо ключові аспекти цього впливу та його переваги для сучасних банківських установ.

Декілька ключових аспектів цього впливу можна виділити:

1. Автоматизація банківських процесів. Ефективніше використання ресурсів: завдяки впровадженню роботизації та автоматизації, багато рутинних операцій можуть бути виконані швидше та без помилок, що дозволяє звільнити ресурси для більш складних завдань.

2. Цифрові канали обслуговування. Зменшення витрат на обслуговування: Інтернет- та мобільні банкінгові платформи дозволяють

клієнтам здійснювати операції онлайн, зменшуючи потребу в обслуговуванні через традиційні канали.

3. Блокчейн та криптовалюти. Покращення ефективності операцій: використання технології блокчейн для обробки та підтвердження фінансових транзакцій може зменшити час та витрати на проведення операцій.

4. Штучний інтелект (ШІ) та аналітика. Оптимізація рішень: використання алгоритмів машинного навчання та аналітичних інструментів може допомогти банкам приймати більш точні та оптимальні рішення з управління ресурсами.

5. Кібербезпека. Захист від загроз: врахування новітніх технологій у сфері кібербезпеки допомагає банкам запобігати та виявляти загрози, що може заощадити ресурси, які в іншому випадку б потрапили під загрозу.

6. Інноваційні фінтех-рішення. Нові можливості для операцій та інвестицій: співпраця з фінтех-компаніями та використання їхніх технологій може розширити можливості банку та оптимізувати використання ресурсів.

Всі ці технологічні рішення спрямовані на підвищення ефективності, зменшення витрат та оптимізацію ресурсів банківської установи, що робить їх важливим елементом стратегії управління банківськими ресурсами [44].

Вплив новітніх технологій на процеси оптимізації ресурсної бази банківської установи має як позитивні, так і негативні аспекти, варто розглянути обидва напрями цього впливу (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Позитивні і негативні аспекти впливу новітніх технологій на банківську установу

Позитивні аспекти	Негативні аспекти
1	2
1. Підвищення ефективності: За допомогою сучасних технологій банки можуть автоматизувати багато рутинних операцій, що призводить до підвищення загальної ефективності роботи.	**1. Кібербезпека:** Розширення цифрових процесів підвищує загрози кібербезпеки, оскільки банки можуть стати об'єктом кібератак.

Закінчення табл. 3.1

1	2
2. Економія часу та ресурсів: Цифрові інструменти дозволяють банкам прискорити процеси прийняття рішень, зменшити час на обробку даних та оптимізувати використання ресурсів.	**2. Витрати на впровадження:** Перехід до новітніх технологій може вимагати значних інвестицій в обладнання, навчання персоналу та розробку програмного забезпечення.
3. Покращене клієнтське обслуговування: Використання технологій, таких як мобільні додатки та онлайн-сервіси, полегшує доступ клієнтів до банківських послуг та сприяє покращенню їхнього досвіду.	**3. Соціальна дезорієнтація:** Для деяких клієнтів та співробітників зміна технологічного середовища може призвести до відчуття дезорієнтації та опору.

Джерело: розроблено автором

Узагальнюючи, важливо збалансувати переваги та ризики новітніх технологій для досягнення оптимальних результатів у сфері оптимізації ресурсної бази банківської установи.

Вплив новітніх технологій на процеси оптимізації ресурсної бази банківської установи АТ «УКРСИББАНК», можна розглядати з кількох ключових аспектів:

1. Автоматизація та ефективність операцій: позитивний вплив. Використання сучасних технологій, таких як роботизація процесів і штучний інтелект, може сприяти автоматизації рутинних операцій, зменшенню часу на їх виконання та підвищенню загальної ефективності ресурсів банку.

2. Клієнтське обслуговування та цифрові канали: позитивний вплив. Впровадження інтерактивних цифрових каналів комунікації, мобільних додатків та онлайн-сервісів може покращити клієнтське обслуговування, забезпечуючи зручний та швидкий доступ клієнтів до банківських послуг.

3. Кібербезпека та захист інформації: негативний вплив. Розширення використання технологій може збільшити ризики кіберзагроз та несанкціонованого доступу до конфіденційної інформації, вимагаючи високого рівня захисту та інвестицій у кібербезпеку.

4. Інвестиційна привабливість та інновації: позитивний вплив. Застосування новітніх технологій може зробити банк більш привабливим для інвесторів та стартапів, які спеціалізуються на розвитку фінансових технологій.

5. Співробітництво та партнерства: позитивний вплив. Запровадження технологічних інновацій може сприяти встановленню партнерств та співробітництва з іншими технологічними компаніями для спільного розвитку та впровадження нових продуктів та послуг.

Вплив новітніх технологій на оптимізацію ресурсної бази АТ «УКРСИББАНК» є комплексним і потребує уважного балансу між вигодами та ризиками [40]. Сучасні технології можуть значно полегшити банківські операції та забезпечити конкурентний розвиток, але водночас потребують уваги до кібербезпеки та адаптації персоналу до нових робочих процесів.

Вплив новітніх технологій на процеси оптимізації ресурсної бази в різних банках України може виявлятися в різних аспектах, включаючи позитивні та негативні сторони. Приведемо приклади для декількох банків:

Таблиця 3.2

Позитивні та негативні сторони впливу новітніх технологій в різних банках України

Банк	Позитивні сторони	Негативні сторони
1	2	3
ПриватБанк	Впровадження масштабних цифрових сервісів, таких як Privat24, що спрощує взаємодію клієнтів з банком. Автоматизація багатьох банківських процесів, що підвищує ефективність та зменшує витрати.	Підвищений ризик кіберзлочинності через велику кількість електронних транзакцій.
Ощадбанк	Запровадження онлайн-сервісів та електронного банкінгу для полегшення доступу клієнтів до послуг банку. Використання аналітики даних для покращення рішень у сфері кредитування та ризик-менеджменту.	Суттєві витрати на модернізацію інфраструктури та перепідготовку персоналу.

Закінчення табл. 3.2

1	2	3
Монобанк	Зосередженість на мобільних технологіях та швидкому обслуговуванні клієнтів. Використання штучного інтелекту для персоналізації послуг та аналізу поведінки клієнтів.	Високий ризик кібератак та проблеми з безпекою мобільних додатків.
Укргазбанк	Запровадження інновацій у сфері кредитування та фінансових технологій. Впровадження електронних платіжних систем та POS-терміналів для підтримки безготівкових операцій.	Перехід до нових технологій може вимагати значних інвестицій та часу.

Джерело: розроблено автором

Кожен банк має свої унікальні особливості та стратегії впровадження технологій, і вплив може відрізнятися залежно від ряду факторів, включаючи розмір банку, його фокус та ринкові стратегії.

З впровадженням новітніх технологій в діяльність банків в Україні пов'язано безліч позитивних та викликів [51]. Різні фінансові установи використовують інноваційні продукти та послуги для оптимізації своїх ресурсів, полегшення взаємодії з клієнтами та підвищення конкурентоспроможності на ринку.

Позитивні аспекти включають в себе вдосконалення цифрових каналів обслуговування, створення інноваційних фінансових продуктів та послуг, а також удосконалення процесів кредитування та ризик-менеджменту [25]. Банки активно використовують штучний інтелект, аналітику даних та мобільні технології для надання персоналізованих послуг та полегшення взаємодії з клієнтами.

Однак існують і виклики, такі як підвищений ризик кіберзагроз, потреба в значних інвестиціях у технологічні інновації та необхідність навчання персоналу. Кожен банк стикається з унікальними аспектами впровадження технологій в контексті своєї стратегії та ринкових умов.

Незважаючи на ці виклики, впровадження новітніх технологій у банківській сфері сприяє підвищенню ефективності, конкурентоспроможності та якості обслуговування, забезпечуючи більш широкі можливості для клієнтів та стабільніше функціонування банківського сектору в цілому.

Висновки до розділу 3

Ризик-менеджмент в банківській діяльності відіграє ключову роль у забезпеченні стійкості, фінансової безпеки та ефективного управління ресурсами. Його ефективність визначається комплексним підходом, що включає прийняття, запобігання, передачу та управління ризиками. Розуміння та ефективне керування ризиками дозволяють банкам адаптуватися до змін у середовищі, зберігати капітал, дотримуватися регуляторних вимог, зменшувати витрати та забезпечувати довіру клієнтів та ринку. Компромісна стратегія ризик-менеджменту важлива для збалансованого використання різноманітних інструментів та методів, спрямованих на забезпечення сталості та успішного функціонування банку в умовах нестабільності та конкуренції.

Банківські інновації можна розділити за кількома критеріями, такими як технологічний підхід, область застосування, спрямування до клієнтської аудиторії, форма надання та фокус на інноваціях. Ця класифікація враховує різноманітність банківських інновацій і відображає їхню адаптацію до різних потреб клієнтів та ринкових умов.

В сучасному банківському секторі інноваційні технології стають ключовим елементом оптимізації ресурсної бази банківських установ, сприяючи підвищенню ефективності, зменшенню витрат та підвищенню конкурентоспроможності. Автоматизація банківських процесів, розвиток цифрових каналів обслуговування, використання блокчейну та криптовалют, застосування штучного інтелекту та аналітики, а також фокус на кібербезпеці

та інноваційні фінтех-рішення визначають новий напрямок розвитку банківської галузі.

Ці технологічні зміни дозволяють банкам ефективніше використовувати свої ресурси, прискорюючи процеси та покращуючи якість обслуговування клієнтів. При цьому, впровадження інноваційних рішень вимагає уважного врахування позитивних та негативних аспектів. З одного боку, це створює нові можливості для банків, робить їх більш гнучкими та конкурентоспроможними. З іншого боку, потрібно забезпечити надійний захист від кіберзагроз та враховувати можливі ризики, пов'язані з використанням нових технологій.

Усе це свідчить про необхідність комплексного та ретельного підходу до впровадження інновацій у банківській сфері, що дозволить досягти оптимального балансу між використанням передових технологій та забезпеченням стійкості та безпеки фінансового сектору.

ВИСНОВКИ

У першому розділі було розглянуто термін "банк" має багато теорій походження, але незалежно від його походження, важливо розуміти, що банки грають вирішальну роль у фінансовій системі та економіці загалом. Вони виконують ключові функції, такі як платіжно-розрахункова та економічна самостійність, сприяючи ефективності фінансових операцій та стабільності економічного середовища.

Українська банківська система є важливим елементом економічної структури країни, з Національним банком України в ролі центрального банку. Ця система впливає на взаємовідносини національного та міжнародного грошового ринку, забезпечуючи фінансову стабільність та підтримуючи розвиток економіки.

Концепція формування ресурсного потенціалу банків в Україні, орієнтована на принципи динамізму та комплексності, визначає напрями для досягнення управлінських цілей та підвищення ефективності в банківській системі. Це допомагає підвищити конкурентоспроможність національних банків на світовому ринку та забезпечує стабільність національної економіки.

У цілому, банки в Україні та в світі є важливими учасниками економічних процесів, визначаючи напрями розвитку фінансової системи та сприяючи забезпеченню стабільності та росту економіки.

У другому розділі АТ "УКРСИББАНК" визначається як провідний банк в Україні, з успішною діяльністю на внутрішньому та міжнародному рівнях. SWOT-аналіз вказав на наявність як сильних, так і слабких сторін, а також виділив можливості та загрози, що свідчить про необхідність управління та стратегічного планування.

У цьому контексті, розвиток банку характеризується позитивним динамічним зростанням чистого процентного доходу, активів та обсягу операцій з обліку зобов'язань. Однак, важливим є розгляд аспектів елементних адміністративних та операційних витрат, зокрема витрат на

утримання приміщень та обладнань. Виділення коштів та уваги на підвищення професійних навичок співробітників може допомогти оптимізувати ці витрати.

У сфері фінансових ресурсів, важливими є показники залучених та запозичених ресурсів, де поточні рахунки виявляються домінуючим елементом. Розвиток банку визначається збільшенням обсягу операцій та інвестиційних цінних паперів.

У третьому розділі було розглянуто ризик-менеджмент у банківській сфері, який є ключовим елементом для забезпечення стійкості, фінансової безпеки та ефективного управління ресурсами. Здатність банківських установ адаптуватися до змін, зберігати капітал, відповідати регуляторним вимогам та зменшувати витрати надає їм конкурентну перевагу та довіру на ринку. Компромісна стратегія ризик-менеджменту, орієнтована на балансування різноманітних ризиків, стає важливим фактором для успішного функціонування в умовах нестабільності та конкуренції.

Впровадження інновацій у банківській галузі, охоплюючи автоматизацію процесів, цифрові канали обслуговування, блокчейн, штучний інтелект та інші технології, реформує та оптимізує ресурсну базу банківських установ. Ці зміни сприяють не лише підвищенню ефективності та зменшенню витрат, але й забезпечують конкурентоспроможність. Однак важливо враховувати позитивні та негативні аспекти впровадження інновацій, зокрема у сфері кібербезпеки, для забезпечення стійкості та надійності фінансових інститутів.

Загальний висновок полягає в тому, що АТ "УКРСИББАНК" є динамічно розвиваючимся банком, який ефективно використовує свій ресурсний потенціал, розширює спектр послуг та уважно враховує фактори внутрішнього та зовнішнього середовища. Послідовна реалізація стратегічних планів, зокрема щодо оптимізації витрат та підвищення професійного рівня персоналу, дозволить банку зміцнити своє лідерство та досягти стабільного розвитку в умовах сучасного фінансового ринку.

Комплексний та обережний підхід до інноваційного розвитку в банківській сфері є важливим фактором у досягненні оптимального балансу між передовими технологіями та забезпеченням стабільності та безпеки фінансового сектору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алілуйко М. С. Теоретичні аспекти оцінювання ефективності антикризового управління банківськими ресурсами. *Бізнес Інформ*. 2015. № 1. С. 307-312. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2015_1_51 (дата звернення 05.10.2023).

2. Асаулюк С. Суть та роль стратегічного управління прибутком в умовах фінансової нестабільності. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки.* 2019. № 5. С. 87–92.

3. Варцаба В.І., Заславська О.І. Сучасне банківництво: теорія і практика. Навч. посібник. Ужгород. Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 364 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/18959 (дата звернення 08.10.2023).

4. Вовчак О. Д. Систематизація та удосконалення класифікації ресурсної бази банків. *Гроші, фінанси і кредит*. № 1/7(21). 2015. С. 57-60. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tatrv_2015_1%287%29__12 (дата звернення 08.10.2023).

5. Волохата К. О. Сутність і значення ресурсної бази банків. *Вісник Університету банківської справи НБУ*. 2011. № 1(10). С. 147-154.

6. Галіцейська, Ю. Теоретичні аспекти дослідження суті та завдань ресурсної бази банку. *Банківська справа.* 2012. № 5. С. 13- 21.

7. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text (дата звернення 03.10.2023).

8. Демчук Н. І., Довгаль О.В., Владика Ю.П. Банківські операції, навч.посіб. Дніпро. Пороги, 2017. 461 с.

9. Демчук Н. І. Коваль А. Н. Управління грошовою позицією та обов'язковими резервами банку. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2017. № 2 (24). С. 22—28. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgibin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P2

1DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/mnj_2017_2%282%29__19.pdf (дата звернення 10.10.2023)

10. Дмитрієва О.А. Формування ресурсної бази комерційного банку в умовах глобалізації фінансової системи України. *Вісник СевНТУ*. 2011. № 166. С. 46-49.

11. Єсіна О. К. Інтернет-банкінг в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2018. Вип. 1 (48). С. 209–213. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2013_1_34 (дата звернення 07.10.2023).

12. Житар М. О., Ананьєва Ю. В. Особливості управління фінансовими результатами діяльності банківських установ. *Економічний вісник університету*. 2019. № 40. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ecvu_2019_40_19.pdf (дата звернення 05.10.2023).

13. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 № 514-VI URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17 (дата звернення 03.10.2023).

14. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14 (дата звернення 03.10.2023)

15. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text (дата звернення 03.10.2023).

16. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/679-14 (дата звернення 03.10.2023).

17. Заруба О.М. Ресурсне забезпечення банку, розробка моделі. URL: https://journal.bank.gov.ua/archive/1998/8.pdf (дата звернення 03.10.2023).

18. Кадала В. В., Хайлова Т. В., Гузенко О. П. Банківське право: навч. посіб.. Кривий Ріг: ДЮІ, 2020. 172 с. URL: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/452371/mod_resource/content/2/2020__%D0%91%D0%B0%D0%BD%D0%BA.%20%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE.pdf (дата звернення 08.10.2023).

19. Кириченко О. В., Гіленко І. О.. Ятченко А. К. Банківський менеджмент: навч. посіб. Київ: Основи, 1999. 671 с.

20. Коваленко В. В. Управління фінансовими ресурсами банку: сутність та принципи. URL: http://www.vestnikdnu.com.ua/archive/201263/67-72.html (дата звернення 03.10.2023).

21. Коваленко М. А., Сухомлин Л. Є. Операції сучасного комерційного банку: навч. посіб. Херсон: Олдіплюс, 2004. 472 с.

22. Конончук О. В., Фомов Д. О. Діджиталізація банківських послуг управління інвестиційними ресурсами. *Формування ринкових відносин в Україні.* 2023. № 1. С. 19-26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2023_1_5 (дата звернення 03.10.2023).

23. Копилюк О.І., Музичка О.М. Аналіз банківської діяльності: навч. посіб. Львів: ЛТЕУ, 2016. 416 с.

24. Корнєєв В. Л. Фінансові інновації банків і можливості диверсифікації банківських послуг. *Світ фінансів*. 2017. № 2. С. 74–81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/svitfin_2011_2_10 (дата звернення 25.10.2023).

25. Корчинська О., Веселова М. Ефективність застосування сучасних інформаційних технологій у маркетинговій діяльності банків в Україні. *Вісник АПСВТ*. 2017. № 1. С. 64-70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VAPSV_2017_1_9 (дата звернення 10.10.2023).

26. Косова Т. Д. Аналіз банківської діяльності: навч. пос. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 486 с.

27. Костюк В. А., Дятленко В. Є. Управління доходами та витратами банку. *Гроші, фінанси і кредит*. 2017. № 12. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2017/12_2017_ukr/28.pdf (дата звернення 05.10.2023).

28. Кочетигова Т.В. Пяничук Д.О. Економічна сутність та необхідність формування фінансових ресурсів комерційного банку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 16. С. 726-729. URL: http://global-national.in.ua/archive/16-2017/143.pdf (дата звернення 10.10.2023).

29. Кушнарьова А. А. Сутність та значимість фінансових результатів діяльності комерційного банку. *Modern economics*. 2017. № 6. С. 113-120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2017_6_15 (дата звернення 09.10.2023).

30. Лачкова В. М., Лачкова Л. І., Шевчук І. Л. Фінансовий менеджмент у банку: навч. посіб. Харків. 2017. 180 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/10564/1/FMB_navch_possib_2017.pdf (дата звернення 08.10.2023).

31. Лесик В. О. Удосконалення процедури експрес-оцінки фінансової стабільності банків. *Економіка та держава*. 2017. № 11. С. 99–103. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2017_11_24 (дата звернення 25.10.2023).

32. Литовченко О. Ю. Теоретичні підходи до визначення сутності управління депозитними операціями банку. URL: http://www.rusnauka.com/15_APSN_2011/Economics/1_86794.doc.htm (дата звернення 08.10.2023).

33. Марич М.Г. Оцінка фінансової стійкості комерційних банків України на сучасному етапі розвитку. URL: http:// global-national.in.ua/archive/17-2017/142.pdf (дата звернення 09.10.2023).

34. Мироненко М. Ю. Напрями забезпечення ефективного процесу формування ресурсної бази банків. *Причорноморські економічні студії.* 2018. Вип. 25. С. 164–169.

35. Онищенко Ю. І., Коробченко М. О. Проблеми формування ресурсної бази банків України. *Науковий вісник Херсонського державного університету.* 2018. Вип. 30 (2). С. 84–89.

36. Онищенко Ю. І. Прибуток як власне внутрішнє джерело управління власним капіталом банку. *Гроші, фінанси та кредит*. 2018. № 1. URL:

http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/12_2018/52.pdf (дата звернення 05.10.2023).

37. Офіційний сайт АТ «УКРСИББАНК». URL: https://ukrsibbank.com/ (дата звернення 03.10.2023).

38. Павлюк С. М. Сутність ресурсів комерційного банку. *Фінанси України*. 2004. № 12. С. 108–115.

39. Пушак Я. Я., Шевченко Н. В. Особливості формування та управління ресурсами банків в сучасних умовах. *Економічний вісник Донбасу.* 2022. № 3. С. 36-40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvd_2022_3_7 (дата звернення 03.10.2023)

40. Рудянова Т. М., Рубцова О. О. Управління ресурсами банківської установи шляхом оптимізації структури балансу. *Бізнес Інформ.* 2014. № 5. С. 140-145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_5_25 (дата звернення 03.10.2023)

41. Савченко Т. Довіра до банківського сектору: досвід ЄС та докази з України. *Журнал фінансових ринків, інституцій та ризиків*. 2017. № 1. С. 29-42.

42. Святенко І. М. Бухгалтерський облік як основа інформаційного забезпечення управління фінансовими ресурсами банківської установи. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. Економічні науки. 2014. Вип. 7(5). С. 149-152. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2014_7%285%29__40 (дата звернення 03.10.2023).

43. Ситник Н. С., Стасишин А. В., Попович Д.В. Фінанси бізнесу. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 432 с. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/finansu_Biz_all.pdf (дата звернення 09.10.2023).

44. Станіславчук Н. О. Аналіз банківської діяльності: навч. посіб. Умань: Візаві, 2018. 191 с. URL:

https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/9280/1/analiz_bank.pdf (дата звернення 10.10.2023).

45. Стельмах В. С. та ін. Енциклопедія банківської справи України за ред. Київ: Молодь, 2001. 680 с.

46. Тиркало Р. І. Банківська справа. Тернопіль: «Карт5ланш», 2011. 314 с.

47. Ткачук Н. М. Капіталізація банку: економічна сутність та різновиди. *Вісник Української академії банківської справи*. 2017. № 1. С. 12-15.

48. Філатова О. Платіжні системи в Україні: аналіз термінології НБУ. URL: https://psm7.com/uk/payment-systems/platezhnye-sistemy-v-ukraine-razbor-terminologii-nbu.html (дата звернення 09.10.2023).

49. Фостяк В. В. Особливості побудови механізму управління капіталом банків. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2016. № 2 (11). С. 162–166.

50. Фурсова В.А. Формування ресурсної бази комерційних банків: сучасний стан і перспективи розвитку. *Відкриті інформаційні комп'ютерні інтегровані технології.* 2011. №50. С. 118-124.

51. Чайковський Я. І. Організація платіжних операцій банків, навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 232 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/31568/1/%D0%9E%D0%9F%D0%9E%D0%91%20%D0%A7%D0%B0%D0%B9%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9.pdf (дата звернення 07.10.2023).

52. Щибиволок З.І. Аналіз банківської діяльності: навч. посіб. Київ: Знання, 2017. 309 с.

53. Яременко О.Р Механізм управління та фактори впливу на фінансову стійкість банку. URL: http://globalnational.in.ua/archive/20-2017/186.pdf (дата звернення 07.10.2023).

ДОДАТКИ

Схема організаційної структури управління банку *Додаток А*

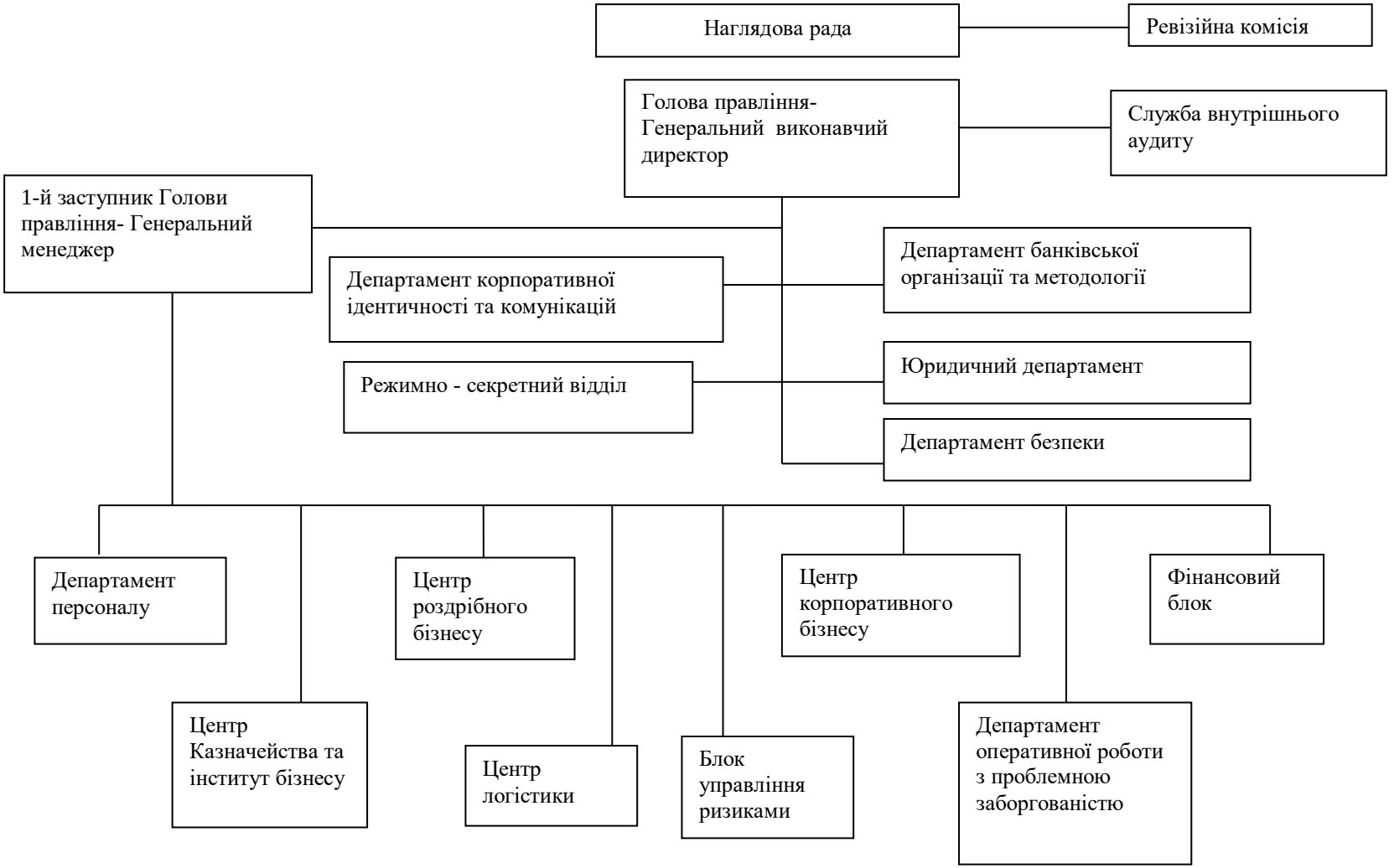

Додаток Б

Фінансова звітність АТ «УКРСИББАНК» за 2020-2022 рр.

Окремий звіт про фінансовий стан
на 31 грудня 2020 року
У тисячах українських гривень

	Примітки	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року
АКТИВИ			
Грошові кошти в касі	7	3 559 826	2 190 833
Кошти в Національному банку України та обов'язкові резерви	7	3 042 109	3 135 959
Кошти в інших фінансових установах за амортизованою собівартістю	8	23 502 763	10 141 451
Деривативи	28	3 398	20 577
Кредити та заборгованість клієнтів за амортизованою собівартістю	9	21 067 038	21 371 168
Цінні папери та інвестиції у дочірні підприємства	10	18 310 054	13 333 834
Майно та обладнання	11	1 266 475	1 249 192
Інвестиційна нерухомість		4	4
Нематеріальні активи	11	527 869	521 649
Поточні податкові активи	24	231 930	527 214
Відстрочені податкові активи	24	97 539	82 615
Активи із права користування	12	268 557	-
Інші активи	13	438 414	622 724
УСЬОГО АКТИВІВ		**72 315 976**	**53 197 220**
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед іншими фінансовими установами за амортизованою собівартістю		2 947	3 979
Деривативи	28	4 587	702
Кошти клієнтів	14	63 102 454	45 424 255
Орендні зобов'язання	15	248 771	-
Інші зобов'язання	16	866 283	740 023
Субординований борг	17	-	249 348
УСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		**64 225 042**	**46 418 307**
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	5 069 262	5 069 262
Емісійний дохід	19	811 229	811 229
Нерозподілений прибуток		2 210 443	898 422
УСЬОГО ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		**8 090 934**	**6 778 913**
УСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		**72 315 976**	**53 197 220**

Затверджено до випуску та підписано:

Л. Дюсуш,
Голова Правління АТ «УКРСИББАНК»

25 березня 2021 року

Т. В. Семенюк,
Головний бухгалтер – Начальник Управління фінансового та податкового обліку Департаменту фінансів АТ «УКРСИББАНК»

Продовження додатку Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК» (код 09807750)

Окремий звіт про прибутки або збитки та інші сукупні доходи
за рік, який закінчився 31 грудня 2020 року
У тисячах українських гривень

	Примітки	За 12 місяців 2020 року	За 12 місяців 2019 року
Процентні доходи	21	3 956 922	5 236 310
Процентні витрати	21	(662 878)	(1 030 141)
Комісійні доходи	22	2 273 100	2 304 140
Комісійні витрати	22	(567 003)	(567 150)
Чистий прибуток від переоцінки іноземної валюти, торгових операцій з іноземною валютою та деривативів	28	591 006	566 811
Чистий прибуток від цінних паперів та інвестицій, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		15 638	7 167
Чистий збиток від іншої діяльності		(32 731)	(79 300)
Зменшення корисності інвестицій у дочірні підприємства		-	(49 970)
Чисті доходи від банківської діяльності		**5 574 054**	**6 387 867**
Витрати, пов'язані з персоналом		(2 142 750)	(1 964 022)
Адміністративні та інші операційні витрати	23	(1 073 765)	(1 074 502)
Знос та амортизація приміщень, вдосконалень орендованого майна, обладнання, нематеріальних активів та активів із права користування		(465 114)	(354 446)
Чисті операційні доходи		**1 892 425**	**2 994 897**
Резерв на покриття очікуваних кредитних збитків	25	(310 607)	(153 286)
Чисті операційні доходи		**1 581 818**	**2 841 611**
Чисті доходи від необоротних активів		11 165	29 589
Прибуток до оподаткування		**1 592 983**	**2 871 200**
Витрати з податку на прибуток	24	(280 962)	(290 752)
Чистий прибуток за звітний період		**1 312 021**	**2 580 448**
Усього сукупних доходів за звітний період		**1 312 021**	**2 580 448**
Прибуток на одну просту акцію (гривень на акцію)	**20**	**1,39**	**2,73**
Прибуток на одну привілейовану акцію (гривень на акцію)	**20**	**41,92**	**82,45**

Затверджено до випуску та підписано:

Л. Дюпуш,
Голова Правління АТ «УКРСИББАНК»

Т. В. Семенюк,
Головний бухгалтер – Начальник Управління фінансового та податкового обліку Департаменту фінансів АТ «УКРСИББАНК»

25 березня 2021 року

Продовження додатку Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК» (код 09807750)

Окремий звіт про зміни у власному капіталі
за рік, який закінчився 31 грудня 2020 року
У тисячах українських гривень

	Примітки	Статутний капітал	Емісійний дохід	Нерозподілений прибуток	Усього власного капіталу
Залишок станом на 31 грудня 2018 року		**5 069 262**	**811 229**	**844 838**	**6 725 329**
Усього сукупних доходів за 2019 рік		-	-	2 580 448	2 580 448
Виплата дивідендів	19	-	-	(2 526 864)	(2 526 864)
Залишок станом на 31 грудня 2019 року		**5 069 262**	**811 229**	**898 422**	**6 778 913**
Усього сукупних доходів за 2020 рік		-	-	1 312 021	1 312 021
Залишок станом на 31 грудня 2020 року		**5 069 262**	**811 229**	**2 210 443**	**8 090 934**

Затверджено до випуску та підписано:

Л. Дюпуш,
Голова Правління АТ «УКРСИББАНК»

25 березня 2021 року

Т. В. Семенюк,
Головний бухгалтер – Начальник Управління фінансового та податкового обліку Департаменту фінансів АТ «УКРСИББАНК»

Продовження додатку Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК» (код 09807750)

Окремий звіт про рух грошових коштів за прямим методом
за рік, який закінчився 31 грудня 2020 року
У тисячах українських гривень

	Примітки	За 12 місяців 2020 року	За 12 місяців 2019 року
Рух грошових коштів від операційної діяльності			
Процентні доходи отримані		3 952 549	5 138 891
Процентні витрати сплачені		(680 043)	(1 038 515)
Прибутки, отримані від торгових операцій з іноземною валютою та деривативів		529 763	519 291
Прибутки, отримані від раніше списаних кредитів	25	146 491	175 839
Прибутки, отримані від цінних паперів, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		21 679	10 678
Комісійні доходи отримані		2 244 111	2 298 197
Комісійні витрати сплачені		(542 101)	(665 900)
Інші сплачені операційні витрати		(8 862)	(68 041)
Витрати, пов'язані з персоналом, сплачені		(2 110 785)	(1 854 093)
Адміністративні та інші операційні витрати сплачені		(1 073 765)	(1 048 746)
Податок на прибуток сплачений		(602)	(455 354)
Рух грошових коштів, отриманих від операційної діяльності, до змін в операційних активах та зобов'язаннях		**2 478 435**	**3 012 247**
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Чисте збільшення обов'язкових резервів		(338 222)	(165 998)
Чисте (збільшення)/зменшення коштів в інших фінансових установах		(6 422 291)	1 612 729
Чисте зменшення кредитів та заборгованості клієнтів		551 029	3 789 953
Чисте зменшення/(збільшення) цінних паперів, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		23 064	(67 507)
Чисте зменшення інших активів		208 575	409 739
Чисте збільшення коштів клієнтів		12 930 559	7 168 670
Чисте збільшення/(зменшення) інших зобов'язань		45 223	(394 381)
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		**9 476 372**	**15 365 452**
Рух грошових коштів від інвестиційної діяльності			
Придбання цінних паперів		(597 109 638)	(288 990 099)
Надходження від погашення цінних паперів		592 578 575	281 040 000
Придбання приміщень, обладнання та нематеріальних активів і вдосконалення орендованого майна		(483 039)	(532 373)
Надходження від продажу приміщень та обладнання		5 274	38 199
Дивіденди отримані		2 635	1 516
Надходження від продажу/вибуття інвестиції в асоційоване підприємство		-	137 072
Чисті грошові кошти, використані в інвестиційній діяльності		**(5 006 193)**	**(8 305 685)**
Рух грошових коштів від фінансової діяльності			
Погашення інших позикових коштів	18	(1 032)	(1 946)
Погашення субординованого боргу	18	(298 561)	(2 427 552)
Погашення орендних зобов'язань	18	(17 271)	-
Виплата дивідендів	19	-	(2 526 864)
Чисті грошові кошти, використані у фінансовій діяльності		**(316 864)**	**(4 956 362)**
Вплив змін у курсах обміну валют на грошові кошти та їхні еквіваленти		2 447 484	(1 213 154)
Чисте збільшення грошових коштів та їхніх еквівалентів		6 600 799	890 251
ГРОШОВІ КОШТИ ТА ЇХНІ ЕКВІВАЛЕНТИ на початок звітного періоду	**7**	**9 037 942**	**8 147 691**
ГРОШОВІ КОШТИ ТА ЇХНІ ЕКВІВАЛЕНТИ на кінець звітного періоду	**7**	**15 638 741**	**9 037 942**

Затверджено до випуску та підписано:

Л. Дюпуш,
Голова Правління АТ «УКРСИББАНК»

25 березня 2021 року

Т. В. Семенюк,
Головний бухгалтер – Начальник Управління фінансового та податкового обліку Департаменту фінансів АТ «УКРСИББАНК»

Продовження додатку Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК» (код 09807750)

Окремий звіт про фінансовий стан
на 31 грудня 2021 року
(у тисячах українських гривень)

	Примітки	31 грудня 2021 року	31 грудня 2020 року
АКТИВИ			
Готівка	7	2 723 482	3 559 826
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України («НБУ») і короткострокові розміщення в НБУ	7	3 227 053	3 042 109
Кореспондентські рахунки, депозити та кредити овернайт у банках	7	10 523 207	11 999 317
Кредити та аванси банкам	8	13 609 427	11 503 446
Похідні фінансові активи	26	4 924	3 398
Кредити та аванси клієнтам	9	28 459 815	21 067 038
Інвестиції в цінні папери	10	16 694 530	18 309 865
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		189	189
Основні засоби	11	1 345 633	1 266 475
Інвестиційна нерухомість		4	4
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	527 676	527 869
Поточні податкові активи		-	231 930
Відстрочені податкові активи	22	115 556	97 539
Активи із права користування	12	192 993	268 557
Інші фінансові активи	13	275 550	220 890
Інші нефінансові активи	13	335 134	217 524
ЗАГАЛЬНА СУМА АКТИВІВ		**78 035 173**	**72 315 976**
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		2 288	2 947
Похідні фінансові зобов'язання	26	12 040	4 587
Кошти клієнтів	14	66 984 784	63 102 454
Орендні зобов'язання	16	183 637	248 771
Поточні податкові зобов'язання		113 659	-
Інші фінансові зобов'язання	15	990 837	662 885
Інші нефінансові зобов'язання	15	202 508	203 398
ЗАГАЛЬНА СУМА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		**68 489 753**	**64 225 042**
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	17	5 069 262	5 069 262
Емісійний дохід	17	811 229	811 229
Нерозподілений прибуток		3 664 929	2 210 443
ЗАГАЛЬНА СУМА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		**9 545 420**	**8 090 934**
ЗАГАЛЬНА СУМА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		**78 035 173**	**72 315 976**

Затверджено до випуску та підписано:

Л. Дюпуї,
Голова Правління АТ «УКРСИББАНК»

Т. В. Семенюк,
Головний бухгалтер – Начальник Управління фінансового та податкового обліку Департаменту фінансів АТ «УКРСИББАНК»

24 червня 2022 року

Продовження додатку Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК» (код 09807750)

Окремий звіт про сукупний дохід, прибуток або збиток за рік, який закінчився 31 грудня 2021 року
(у тисячах українських гривень)

	Примітки	За 12 місяців 2021 року	За 12 місяців 2020 року
Процентні доходи	19	3 968 215	3 956 922
Процентні витрати	19	(311 851)	(662 878)
Комісійні доходи	20	2 662 220	2 273 100
Комісійні витрати	20	(648 960)	(567 003)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		600 136	519 653
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(85 238)	71 353
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		25 914	15 638
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		(52 851)	-
Інші операційні доходи (витрати)		(52 866)	(32 731)
Чисті доходи від банківської діяльності		**6 104 719**	**5 574 054**
Витрати на виплати працівникам		(2 300 361)	(2 142 750)
Інші адміністративні та операційні витрати	21	(1 204 903)	(1 073 765)
Амортизаційні витрати		(523 030)	(465 114)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	23	(317 143)	(310 607)
Прибуток (збиток) від операційної діяльності		**1 759 282**	**1 581 818**
Інші прибутки (збитки)		23 525	11 165
Прибуток (збиток) до оподаткування		**1 782 807**	**1 592 983**
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	22	(328 321)	(280 962)
Прибуток (збиток)		**1 454 486**	**1 312 021**
Загальна сума сукупного доходу		**1 454 486**	**1 312 021**
Базовий прибуток (збиток) на акцію, що належить власникам банку (гривень на акцію)	**18**	**1,54**	**1,39**

Затверджено до випуску та підписано:

Л. Дюпуш,
Голова Правління АТ «УКРСИББАНК»

Т. В. Семенюк,
Головний бухгалтер – Начальник Управління фінансового та податкового обліку Департаменту фінансів АТ «УКРСИББАНК»

24 червня 2022 року

Продовження додатку Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК» (код 09807750)

Окремий звіт про зміни у власному капіталі
за рік, який закінчився 31 грудня 2021 року
(у тисячах українських гривень)

	Статутний капітал	Емісійний дохід	Нерозподілений прибуток	Загальна сума власного капіталу
Залишок станом на 31 грудня 2019 року	**5 069 262**	**811 229**	**898 422**	**6 778 913**
Загальна сума сукупного доходу за 2020 рік	-	-	1 312 021	1 312 021
Залишок станом на 31 грудня 2020 року	**5 069 262**	**811 229**	**2 210 443**	**8 090 934**
Загальна сума сукупного доходу за 2021 рік	-	-	1 454 486	1 454 486
Залишок станом на 31 грудня 2021 року	**5 069 262**	**811 229**	**3 664 929**	**9 545 420**

Затверджено до випуску та підписано:

Л. Дюпуш,
Голова Правління АТ «УКРСИББАНК»

24 червня 2022 року

Т. В. Семенюк,
Головний бухгалтер – Начальник Управління фінансового та податкового обліку Департаменту фінансів АТ «УКРСИББАНК»

Продовження додатку Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК» (код 09807750)

Окремий звіт про рух грошових коштів
за рік, який закінчився 31 грудня 2021 року
(у тисячах українських гривень)

	Примітки	За 12 місяців 2021 року	За 12 місяців 2020 року
Грошові потоки від (для) операційної діяльності			
Проценти отримані		3 911 665	3 952 549
Проценти сплачені		(324 584)	(680 043)
Чисте (збільшення)/зменшення від операцій з іноземною валютою		600 136	529 763
Прибуток від відшкодування кредитів та авансів, списаних раніше	23	171 628	146 491
Чисте (збільшення)/зменшення від операцій з фінансовими інструментами, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		20 083	21 679
Комісійні доходи, що отримані		2 696 287	2 244 111
Комісійні витрати, що сплачені		(549 047)	(542 101)
Інші виплати грошових коштів за операційною діяльністю		(109 047)	(8 862)
Виплати працівникам та виплати від їх імені		(2 291 121)	(2 110 785)
Адміністративні витрати та інші операційні виплати, що сплачені		(1 166 638)	(1 073 765)
Податки на прибуток сплачені, класифіковані як операційна діяльність		(749)	(602)
Грошові потоки від (для) операційної діяльності		**2 958 613**	**2 478 435**
Чисте (збільшення)/зменшення обов'язкових резервів у Національному банку України		(217 365)	(338 222)
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та авансів банків		(2 481 168)	(6 422 291)
Чисте (збільшення)/зменшення позик та авансів клієнтам		(7 935 327)	551 029
Чистий (прибуток)/збиток від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		(325 937)	23 064
Чисте (збільшення)/зменшення інших активів		(323 975)	208 575
Чисте збільшення/(зменшення) коштів клієнтів		5 603 015	12 930 559
Чисте збільшення/(зменшення) інших зобов'язань		478 049	45 223
Чисті грошові потоки від операційної діяльності (використані в операційній діяльності)		**(2 244 095)**	**9 476 372**
Грошові потоки від (для) інвестиційної діяльності			
Придбання цінних паперів		(438 000 994)	(597 109 638)
Надходження від реалізації інвестицій у цінні папери		439 532 364	592 578 575
Придбання основних засобів		(606 685)	(483 039)
Надходження від продажу основних засобів		22 838	5 274
Дивіденди отримані		44 650	2 635
Чисті грошові потоки від інвестиційної діяльності (використані в інвестиційній діяльності)		**992 173**	**(5 006 193)**
Грошові потоки від (для) фінансової діяльності			
Повернення інших залучених коштів	16	(659)	(1 032)
Повернення субординованого боргу	16	-	(298 561)
Виплати за орендними зобов'язаннями	16	(60 922)	(17 271)
Чисті грошові потоки від фінансової діяльності (використані у фінансовій діяльності)		**(61 581)**	**(316 864)**
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти		(1 031 369)	2 447 487
Збільшення/(зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		(2 344 872)	6 600 802
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок періоду	**7**	**15 638 744**	**9 037 942**
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду	**7**	**13 293 872**	**15 638 744**

Затверджено до випуску та підписано:

Л. Дюпуш,
Голова Правління АТ «УКРСИББАНК»

Т. В. Семенюк,
Головний бухгалтер – Начальник Управління фінансового та податкового обліку Департаменту фінансів АТ «УКРСИББАНК»

24 червня 2022 року

Продовження додатку Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК» (код 09807750)

Консолідований звіт про фінансовий стан
на 31 грудня 2022 року
(у тисячах українських гривень)

	Примітки	31 грудня 2022 року	31 грудня 2021 року
АКТИВИ			
Готівка	6	2 695 862	2 723 482
Кошти обов'язкових резервів у Національному банку України («НБУ») і короткострокові розміщення в НБУ	6	5 282 421	3 227 053
Кореспондентські рахунки, депозити та кредити овернайт у банках	6	34 439 848	10 523 207
Кредити та аванси банкам	7	379 898	13 609 427
Похідні фінансові активи	25	-	4 924
Кредити та аванси клієнтам	8	14 746 900	28 459 815
Інвестиції в цінні папери	9	45 696 409	16 694 530
Основні засоби	10	1 309 552	1 328 922
Інвестиційна нерухомість		-	4
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	10	729 097	527 676
Відстрочені податкові активи	21	110 380	115 556
Активи із права користування	11	150 760	192 993
Інші фінансові активи	12	2 147 251	275 724
Інші нефінансові активи	12	750 647	335 056
ЗАГАЛЬНА СУМА АКТИВІВ		**108 439 025**	**78 018 369**
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	15	1 784	2 288
Похідні фінансові зобов'язання	25	1 603	12 040
Кошти клієнтів	13	93 635 053	66 935 178
Орендні зобов'язання	15	145 078	183 637
Поточні податкові зобов'язання		290 299	113 659
Інші фінансові зобов'язання	14	951 251	990 837
Інші нефінансові зобов'язання	14	263 988	202 943
ЗАГАЛЬНА СУМА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		**95 289 056**	**68 440 582**
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	16	5 069 262	5 069 262
Емісійний дохід	16	811 229	811 229
Нерозподілений прибуток		7 269 447	3 697 265
Загальна сума власного капіталу, що відноситься до власників материнського підприємства		**13 149 938**	**9 577 756**
Частки участі, що не забезпечують контролю		31	31
ЗАГАЛЬНА СУМА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		**13 149 969**	**9 577 787**
ЗАГАЛЬНА СУМА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		**108 439 025**	**78 018 369**

Затверджено до випуску та підписано:

Л. Дюпуш,
Голова Правління АТ «УКРСИББАНК»

Т. В. Семенюк,
Головний бухгалтер – Начальник Управління фінансового та податкового обліку Департаменту фінансів АТ «УКРСИББАНК»

31 березня 2023 року

Продовження додатку Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК» (код 09807750)

Консолідований звіт про сукупний дохід, прибуток або збиток за рік, який закінчився 31 грудня 2022 року
(у тисячах українських гривень)

	Примітки	За 12 місяців 2022 року	За 12 місяців 2021 року
Процентні доходи	18	9 024 059	3 968 214
Процентні витрати	18	(309 154)	(311 850)
Комісійні доходи	19	2 379 614	2 662 213
Комісійні витрати	19	(779 592)	(648 965)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		1 251 681	600 136
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		331 864	(86 922)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		300 185	25 914
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		(2 579)	(52 851)
Інші операційні доходи (витрати)		(226 180)	(95 133)
Чисті доходи від банківської діяльності		**11 969 898**	**6 060 756**
Витрати на виплати працівникам		(2 551 707)	(2 300 721)
Інші адміністративні та операційні витрати	20	(1 332 602)	(1 205 190)
Амортизаційні витрати		(592 251)	(522 256)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	22	(3 133 866)	(317 143)
Прибуток (збиток) від операційної діяльності		**4 359 472**	**1 715 446**
Інші прибутки (збитки)		(7 960)	23 525
Прибуток (збиток) до оподаткування		**4 351 512**	**1 738 971**
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	21	(779 330)	(328 321)
Прибуток (збиток)		**3 572 182**	**1 410 650**
Загальна сума сукупного доходу		**3 572 182**	**1 410 650**
Прибуток (збиток), що відноситься до:			
Власників материнського підприємства		3 572 182	1 410 650
Частok участі, що не забезпечують контролю		-	-
Прибуток (збиток)		**3 572 182**	**1 410 650**
Сукупний дохід, що відноситься до:			
Власників материнського підприємства		3 572 182	1 410 650
Частok участі, що не забезпечують контролю		-	-
Загальна сума сукупного доходу		**3 572 182**	**1 410 650**
Прибуток на одну просту акцію (гривень на акцію)	**17**	**3,78**	**1,49**
Прибуток на одну привілейовану акцію (гривень на акцію)	**17**	**114,13**	**45,07**

Затверджено до випуску та підписано:

Л. Дюпуш,
Голова Правління АТ «УКРСИББАНК»

Т. В. Семенюк,
Головний бухгалтер – Начальник Управління фінансового та податкового обліку Департаменту фінансів АТ «УКРСИББАНК»

31 березня 2023 року

Продовження додатку Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК» (код 09807750)

Консолідований звіт про зміни у власному капіталі
за рік, який закінчився 31 грудня 2022 року
(у тисячах українських гривень)

	Власний капітал, що відноситься до власників материнського підприємства						
	Статутний капітал	Емісійний дохід	Резерви переоцінки	Нерозподілений прибуток	Усього	Частки участі, що не забезпечують контролю	Загальна сума власного капіталу
Залишок станом на 31 грудня 2020 року	**5 069 262**	**811 229**	**-**	**2 286 615**	**8 167 106**	**31**	**8 167 137**
Прибуток (збиток)	-	-	-	1 410 650	1 410 650	-	1 410 650
Загальна сума сукупного доходу за 2021 рік	-	-	-	1 410 650	1 410 650	-	1 410 650
Залишок станом на 31 грудня 2021 року	**5 069 262**	**811 229**	**-**	**3 697 265**	**9 577 756**	**31**	**9 577 787**
Прибуток (збиток)	-	-	-	3 572 182	3 572 182	-	3 572 182
Загальна сума сукупного доходу за 2022 рік	-	-	-	3 572 182	3 572 182	-	3 572 182
Залишок станом на 31 грудня 2022 року	**5 069 262**	**811 229**	**-**	**7 269 447**	**13 129 938**	**31**	**13 149 969**

Затверджено до випуску та підписано:

Л. Дюпуш,
Голова Правління АТ «УКРСИББАНК»

Т. В. Семенюк,
Головний бухгалтер – Начальник Управління фінансового та податкового обліку Департаменту фінансів АТ «УКРСИББАНК»

31 березня 2023 року

Продовження додатку Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК» (код 09807750)

Консолідований звіт про рух грошових коштів
за рік, який закінчився 31 грудня 2022 року
(у тисячах українських гривень)

	Примітки	За 12 місяців 2022 року	За 12 місяців 2021 року
Грошові потоки від (для) операційної діяльності			
Проценти отримані		8 521 863	3 911 665
Проценти сплачені		(312 220)	(324 584)
Чисте (збільшення)/зменшення від операцій з іноземною валютою		1 251 681	600 136
Прибуток від відшкодування кредитів та авансів, списаних раніше	22	79 529	171 628
Чисте (збільшення)/зменшення від операцій з фінансовими інструментами, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		304 410	20 083
Комісійні доходи, що отримані		2 364 917	2 696 106
Комісійні витрати, що сплачені		(781 848)	(549 052)
Інші виплати грошових коштів за операційною діяльністю		(301 341)	(109 047)
Виплати працівникам та виплати від їх імені		(2 549 365)	(2 291 481)
Адміністративні витрати та інші операційні виплати, що сплачені		(1 361 885)	(1 166 410)
Податки на прибуток сплачені, класифіковані як операційна діяльність		(597 513)	(749)
Грошові потоки від (для) операційної діяльності		**6 618 228**	**2 958 295**
Чисте (збільшення)/зменшення обов'язкових резервів у Національному банку України		(1 493 739)	(217 365)
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та авансів банків		14 440 338	(2 481 168)
Чисте (збільшення)/зменшення позик та авансів клієнтам		12 420 689	(7 935 327)
Чистий (прибуток)/збиток від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		379 262	(325 937)
Чисте (збільшення)/зменшення інших активів		(1 542 626)	(323 977)
Чисте збільшення/(зменшення) коштів клієнтів		15 794 854	5 648 345
Чисте збільшення/(зменшення) інших зобов'язань		(254 072)	478 049
Чисті грошові потоки від операційної діяльності (використані в операційній діяльності)		**46 362 934**	**(2 199 085)**
Грошові потоки від (для) інвестиційної діяльності			
Придбання цінних паперів		(3 283 844 748)	(438 000 994)
Надходження від реалізації та погашення інвестицій у цінні папери		3 255 611 194	439 532 364
Придбання основних засобів		(1 101 631)	(606 685)
Надходження від продажу основних засобів		(7 960)	22 838
Дивіденди отримані		2 291	2 383
Чисті грошові потоки від інвестиційної діяльності (використані в інвестиційній діяльності)		**(29 340 854)**	**949 906**
Грошові потоки від (для) фінансової діяльності			
Повернення інших залучених коштів	15	(714)	(659)
Виплати за орендними зобов'язаннями	15	(56 343)	(60 922)
Чисті грошові потоки від фінансової діяльності (використані у фінансовій діяльності)		**(57 057)**	**(61 581)**
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти		7 626 952	(1 034 115)
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти	6	(141 325)	(3)
Збільшення/(зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		24 450 650	(2 344 878)
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок періоду	**6**	**13 293 866**	**15 638 744**
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду	**6**	**37 744 516**	**13 293 866**

Затверджено до випуску та підписано

Л. Дюпуш,
Голова Правління АТ «УКРСИББАНК»

Т. В. Семенюк,
Головний бухгалтер – Начальник Управління фінансового та податкового обліку Департаменту фінансів АТ «УКРСИББАНК»

31 березня 2023 року